

**Standardy opieki nad dzieckiem
w Żłobku Miejskim z Oddziałami
Integracyjnymi Iskierka
w Skierniewicach**

Co to jest standard?

W prosty sposób można zdefiniować standard jako najbardziej efektywny sposób wykonywania danego procesu.

Standardy w naszym żłobku

Przedstawione poniżej standardy zostały opracowane przez pracowników Żłobka Miejskiego z Oddziałami Integracyjnymi Iskierka w Skierniewicach- kadre zarządzającą, opiekunów, dietetyka, oraz personel medyczny. Pracownicy żłobka mają bogate doświadczenie w opiece nad dzieckiem do 3 roku życia, co pozwoliło na zróżnicowany pogląd na potrzeby dziecka i jego rodziny. Punktem wyjścia przy tworzeniu standardów było założenie, że dobro dzieci i ich potrzeby są najważniejsze dla wszystkich stron zaangażowanych w system opieki, a jakość wczesnej opieki jest dla nas ważna.

Standardy dotyczą wyznaczonych obszarów kluczowych:

- Organizacja – podstawowe warunki opieki
- Bezpieczeństwo i zdrowie
- Adaptacja w żłobku i sytuacji przejścia w placówce
- Sytuacje codzienne – żywienie, odpoczynek, czynności opiekuńczo – higieniczne
- Edukacja i rozwój dziecka
- Infrastruktura i przestrzeń
- Niepełnosprawność i specjalne potrzeby dzieci
- Rodzina
- Personel – kwalifikacje, kompetencje i rozwój zawodowy

ORGANIZACJA

Żłobek powinien w taki sposób organizować swoją pracę, by stworzyć optymalne warunki rozwoju dla małych dzieci, biorąc pod uwagę wiek dzieci, ich wrażliwość oraz zależność od dorosłych w zakresie zaspokajania podstawowych potrzeb.

Placówka funkcjonuje w oparciu o akty prawne oraz dokumenty regulujące podstawowe warunki opieki nad dziećmi. Dokumentacja formalna i merytoryczna żłobka jest podstawą spójności działań całego personelu. Dzięki temu zespół zna cele, zadania oraz ważne dla wszystkich wartości w zakresie pracy z dzieckiem i rodziną. Dokumenty są też podstawą do rozwijania pracy żłobka.

Standard 1

Żłobek funkcjonuje w oparciu o dokumenty i akty prawne regulujące podstawowe warunki opieki nad dziećmi

1.1. Żłobek funkcjonuje w oparciu o Statut Żłobka oraz Uchwały Rady Miasta Skierniewice w sprawie ustalenia opłat za pobyt i żywienie dziecka

- Placówka posiada, zatwierdzony przez właściwy organ prowadzący, statut oraz uchwały dotyczące wysokości opłat i nadzoru nad żłobkiem.
- Akty te zawierają elementy określone zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, w szczególności:
 - nazwa i miejsce prowadzenia,
 - cele i zadania oraz sposób ich realizacji,
 - warunki przyjmowania dzieci,
 - zasady ustalania opłat za pobyt i wyżywienie, w tym w przypadku nieobecności dziecka,
 - zasady udziału rodziców w zajęciach,
 - zasady nadzoru organu prowadzącego oraz tryb kontroli jakości opieki nad dziećmi

1.2. Placówka posiada niezbędne regulaminy określające organizację pracy placówki.

- Placówka posiada regulamin organizacyjny, zgodny z obowiązującymi przepisami prawa, który określa organizację wewnętrzną pracy żłobka.
- Placówka posiada regulaminy określone prawem dla samodzielnych jednostek organizacyjnych: regulamin pracy, regulamin wynagradzania pracowników, regulamin zamówień publicznych, politykę bezpieczeństwa, kontrolę zarządczą i kodeks etyki.

1.3. Placówka prowadzi dokumentację związaną z opieką nad dziećmi.

- Placówka posiada dokumenty zgłoszeniowe dziecka do placówki.
- Placówka posiada umowy świadczenia usług w opiece nad dzieckiem do lat 3 zawarte z rodzicami.
- Opiekunowie prowadzą dzienniki żłobkowe: codzienne listy obecności dzieci, codzienne aktywności grupy dzieci.
- Placówka prowadzi arkusze obserwacji każdego dziecka, aktualizowane 2 razy w roku.
- Placówka bada satysfakcję rodziców za pomocą ankiet 2 razy w roku.
- Placówka posiada upoważnienia do odbioru dziecka, w przypadku gdy odbiera je z placówki inna osoba niż rodzic lub opiekun prawny.
- Placówka posiada zgody (imiennie oświadczenia) na wykorzystanie wizerunku dziecka do działań informacyjnych i edukacyjnych.
- Placówka posiada procedury dotyczące zapewnienia bezpieczeństwa i zdrowia dzieci (Regulamin Organizacyjny, Regulamin Wycieczek, Regulamin wyjścia na plac zabaw).

Standard 2

Organizacja pracy żłobka uwzględnia wiek i potrzeby rozwojowe dzieci oraz potrzeby rodziców

2.1. Organizacja placówki uwzględnia dbałość o samopoczucie i prawidłowy rozwój dzieci.

- Czas przebywania dziecka w żłobku wynosi do 10 godzin.
- Opiekę nad dziećmi sprawują opiekunowie w liczbie określonej przez obowiązujące przepisy prawa (1 opiekun na 8 dzieci powyżej roku, 1 opiekun na 5 dzieci poniżej roku i w przypadku, gdy w grupie jest dziecko z niepełnosprawnością).
- W miarę możliwości placówki, liczebność grup jest jak najmniejsza, dla dzieci poniżej roku, nie przekracza 9 dzieci w grupie, a powyżej roku, nie przekracza 16 dzieci.
- Dla zachowania stałości opieki i poczucia bezpieczeństwa, dzieciom przez cały rok towarzyszą ci sami opiekunowie lub część z nich.
- W przypadku zmiany opiekunów, dotychczasowy opiekun wprowadza stopniowo nowych opiekunów do grupy.
- Placówka działa w oparciu o zrównoważony rytm dnia, który uwzględnia potrzeby w zakresie odpoczynku, ruchu, zabawy i aktywności: społecznych, emocjonalnych, poznawczych i usamodzielniających dzieci.
- Ramowy rytm dnia jest znany rodzicom i dzieciom, umieszczony na tablicy informacyjnej, stronie internetowej.
- Placówka zapewnia codzienne przebywanie dzieci na świeżym powietrzu, jeśli sprzyjają temu warunki atmosferyczne, z wyłączeniem sytuacji, gdy temperatura spada poniżej minus 5 stopni, wieje silny wiatr, jest upał lub smog.

2.2. Placówka uwzględnia potrzeby rodziców dotyczące podstawowej opieki nad dziećmi.

- Godziny otwarcia placówki, w miarę możliwości, uwzględniają potrzeby rodziców. Żłobek otwarty jest od poniedziałku do piątku, 10 godzin dziennie, w godz. 6.30 - 16.30.
- Opieka nad dzieckiem w placówce może być wydłużona za dodatkową opłatą w szczególnie uzasadnionych przypadkach.
- Żłobek zapewnia całoroczną opiekę nad dziećmi, z wyjątkiem świąt ustawowo wolnych od pracy oraz przerw remontowo-porządkowych ustalonych w placówce. Rodzic informowany jest o dniach wolnych z wyprzedzeniem.
- Placówka posiada wyznaczone godziny na przyjmowanie rodziców - dni konsultacyjne. Godziny przyjmowania umieszczone są na tablicy informacyjnej i stronie internetowej.
- Placówka posiada stronę internetową, która jest formą komunikacji żłobka z rodzicami. Informacje na stronie uzupełniane są na bieżąco. Na stronie umieszczone są sposoby kontaktowania się z placówką: e-mail, telefony.

BEZPIECZEŃSTWO I ZDROWIE

Żłobek powinien zapewnić bezpieczne i higieniczne warunki podczas codziennego pobytu dzieci w placówce.

W tym celu personel placówki dba o optymalną organizację pracy (np. poprzez zapewnienie odpowiedniej liczby osób sprawujących opiekę) i stale monitoruje warunki pobytu dzieci (np. kontrola zabezpieczenia sprzętu i przestrzeni). Personel identyfikuje sytuacje potencjalnie zagrażające bezpieczeństwu dzieci oraz opracowuje odpowiednie procedury bezpieczeństwa (wewnętrzne regulacje), by zapobiegać wypadkom oraz innym sytuacjom niepożądanym.

Regularne szkolenia i badania pracowników (bhp, pierwsza pomoc, badania lekarskie) oraz znajomość procedur zwiększają bezpieczeństwo przebywających w żłobku dzieci i minimalizują wystąpienie sytuacji niebezpiecznych dla zdrowia i życia dzieci.

Placówka stwarza warunki do zachowania higieny i utrzymania czystości pomieszczeń oraz stosuje działania z zakresu profilaktyki zdrowotnej i promocji.

Zapewnienie bezpiecznych i higienicznych warunków pobytu dzieci jest podstawą budowania zaufania rodziców do placówki, poczucia spokoju i pewności, że ich dziecko przebywa w odpowiednim oraz sprzyjającym ich zdrowiu i rozwojowi miejscu.

Standard 1

Żłobek zapewnia bezpieczeństwo dzieciom w trakcie ich pobytu w placówce

1.1. Placówka posiada procedury bezpieczeństwa, dotyczące postępowania personelu w sytuacjach potencjalnie zagrażających bezpieczeństwu dzieci.

- Pracownicy placówki mają wszelkie niezbędne kwalifikacje zawodowe oraz przeszkolenie z zakresu bhp, ppoż. i pierwszej pomocy.
- Placówka posiada wypracowaną procedurę przyprowadzania i odbierania dzieci, zawierającą w szczególności: odbiór przez osoby upoważnione, (imienne oświadczenia), postępowanie w sytuacji wątpliwości co do stanu psychofizycznego rodzica (np. wygląd lub zachowanie wskazujące na stan nietrzeźwości, lub stan pod wpływem środków odurzających czy substancji psychotropowych- opracowana procedura).
- Placówka posiada wypracowaną procedurę dotyczącą wyjść na plac zabaw i poza teren placówki, zawierającą w szczególności: sprawdzanie stanu liczbowego dzieci, sprawdzanie, czy teren placu zabaw jest bezpieczny, sporządzenie karty wycieczki w przypadku wyjścia poza teren żłobka, zebranie zgód rodziców, określenie zakresu obowiązków i liczby opiekunów na grupę dzieci.
- Wszyscy pracownicy są zapoznani z obowiązującymi procedurami, co poświadczają podpisem.

1.2. Placówka posiada odpowiednie zabezpieczenia sprzętu i przestrzeni zapobiegające wypadkom i sytuacjom niepożądanym.

- Przestrzeń w salach jest odpowiednio zabezpieczona, w szczególności: brak dostępu do otwartego okna, kaloryfery posiadające osłony, instalacja elektryczna jest zabezpieczona przed dziećmi i inne, w zależności od potrzeb.
- Zabezpieczenie drzwi zewnętrznych uniemożliwia samowolne wyjście dziecka z budynku oraz wtargnięcie osoby niepowołanej do żłobka.
- Zabawki, sprzęt zabawowy i wszelkie urządzenia spełniają wymagania bezpieczeństwa i higieny oraz posiadają niezbędne atesty/certyfikaty.
- Miejsce do przechowywania sprzętu i środków utrzymania czystości jest zabezpieczone przed dostępem dzieci i we właściwy sposób oznakowane.

- W placówce zapewnione jest rozwiązanie, które zapobiega poparzeniu się dzieci gorącą wodą np. centralna regulacja mieszania ciepłej wody.

1.3. Placówka posiada wypracowane sposoby postępowania podczas zaistnienia wypadków oraz innych sytuacji awaryjnych.

- Personel ma aktualne (uzupełniane raz na dwa lata) przeszkolenie w zakresie udzielania dziecku pierwszej pomocy.
- Apteczka z podstawowymi środkami opatrunkowymi, niezbędnymi środkami do udzielania pierwszej pomocy i instrukcją o zasadach udzielania pierwszej pomocy jest dostępna dla personelu i regularnie aktualizowana przez osobę wyznaczoną.
- Na terenie placówki jest stale dostępny telefon oraz lista numerów alarmowych i lista numerów kontaktowych do rodziców dzieci.
- Placówka posiada opracowaną procedurę postępowania po zaistnieniu wypadku dziecka, obejmującą w szczególności: udzielenie pomocy przedmedycznej oraz wezwania fachowej pomocy medycznej, powiadomienie rodziców lub innych opiekunów prawnych, sporządzenie notatki i protokołu (Procedura postępowania po zaistnieniu wypadku).
- We wszystkich sytuacjach zagrożenia zdrowia lub życia dziecka, każdorazowo powiadamia się rodzica lub opiekuna prawnego dziecka oraz wzywa się pogotowie.
- Placówka posiada opracowane procedury ewakuacji i ochrony przeciwpożarowej. Dyrektor określa termin przeprowadzania próbnych alarmów.

Standard 2

Żłobek dba o higieniczne warunki pobytu i zdrowie dzieci

2.1. W żłobku zapewnia się właściwe warunki higieniczne.

- Personel posiada aktualne badania sanitarno-epidemiologiczne oraz badania określające zdolność do wykonywania pracy na danym stanowisku wykonane przez właściwego lekarza medycyny pracy.
- Wszystkie pomieszczenia są regularnie sprzątane według ustalonych procedur.
- Stosowane są środki o szerokim spektrum działania do mycia i dezynfekcji.
- Pracownicy są zapoznani z kartami charakterystyk substancji niebezpiecznych.
- Zorganizowane jest zamknięte pomieszczenie gospodarcze do przechowywania środków myjących, sprzętu porządkowego.

2.2. Placówka posiada opracowane procedury postępowania w przypadku zachorowania dziecka.

- Dzieci z objawami choroby nie są przyjmowane do żłobka, a jeżeli objawy wystąpią w trakcie pobytu rodzic zostaje powiadomiony i niezwłocznie powinien odebrać dziecko.
- Pobyt w żłobku dzieci przewlekle chorych jest rozpatrywany indywidualnie, na podstawie zaświadczenia lekarskiego.
- Placówka posiada procedurę postępowania w przypadku zachorowania dziecka podczas pobytu w żłobku, zawierającą w szczególności: zawiadomienie rodzica o chorobie, obowiązek odbioru dziecka przez rodzica lub osobę upoważnioną.
- Opiekunowie nie podają dzieciom lekarstw.
- W przypadku dzieci przewlekle chorych opracowuje się procedurę ewentualnego podawania leku przez rodzica. (Procedura podawania leku przez rodzica dziecku przewlekle choremu).
- W przypadku zachorowania dziecka w czasie jego pobytu w żłobku, dba się o jego samopoczucie psychiczne, np.: choremu dziecku towarzyszy bliski opiekun.

- Rodzice są poinformowani, podczas zapisu dziecka do placówki, o procedurach dotyczących postępowania w przypadku choroby dziecka.

2.3. Dzieci każdego dnia przebywają na świeżym powietrzu.

- Niemowlętom zapewnia się, w miarę możliwości, leżakowanie lub zabawę na świeżym powietrzu, np. na tarasie.
- Starsze dzieci codziennie, z wyłączeniem sytuacji, gdy temperatura spada poniżej minus 5 stopni, wieje silny wiatr, jest smog lub upał, wychodzą na plac zabaw lub na inny teren zielony.

2.4. W placówce prowadzi się działania związane z profilaktyką i promocją zdrowia.

- Rodzice mają dostęp do informacji dotyczących dbania o zdrowie, zapobiegania chorobom i dbania o prawidłowy rozwój dzieci (np. ulotki, warsztaty, akcje informacyjne).

2.5. W żłobku sprawującym opiekę nad więcej niż 20 dzieci, zatrudnia się pielęgniarkę lub położną, do jej zadań należą w szczególności:

- Rozpoznawanie potrzeb zdrowotnych i pielęgnacyjnych dzieci we współpracy z rodzicami.
- Dokonywanie aktualnej oceny stanu zdrowia dzieci przebywających w żłobku, za wcześniejszą zgodą rodziców/opiekunów prawnych.
- Promowanie zdrowia wśród rodziców, udzielanie im porad w zakresie profilaktyki i pielęgnacji dziecka.
- Współpraca z opiekunami dzieci w żłobku w celu sprawowania właściwej opieki zdrowotnej i pielęgnacyjnej nad dziećmi.
- Współpraca ze specjalistą do spraw żywienia i personelem kuchni w zakresie tworzenia jadłospisów z uwzględnieniem dzieci będących na dietach specjalnych.
- Dbanie o właściwy stan sanitarno-epidemiologiczny placówki poprzez nadzór nad myciem i dezynfekcją pomieszczeń według ustalonych procedur.

ADAPTACJA W ŻŁOBKU I SYTUACJE PRZEJŚCIA W PLACÓWKĘ

Kiedy zapada decyzja: dziecko idzie do żłobka, jednocześnie pojawia się hasło: adaptacja, a zaraz za nim mnóstwo pytań i strach przed tym, co czeka nas i nasze dziecko. Pójście do żłobka to najczęściej pierwsza taka rewolucja w życiu dziecka. Adaptacja to nic innego jak czas, w którym dziecko przyzwyczaja się do nowej rzeczywistości. No właśnie „czas”, jest to chyba najczęściej zadawane pytanie przez rodziców: jak długo to będzie trwało? Otóż nie da się jednoznacznie odpowiedzieć na to pytanie. Nie ma konkretnej granicy czasowej wyznaczającej okres adaptacji. Tyle ile dzieci, tyle też charakterów, osobowości, a co za tym idzie, każde z nich będzie przechodziło adaptację w swoim tempie. Tak naprawdę to my dorośli i nasza współpraca na linii rodzic – opiekun, ma wpływ na to, jak ta adaptacja będzie przebiegać. Jak to wygląda w praktyce, co możemy zrobić? Z perspektywy rodzica wiem, że oddanie dziecka do placówki nie jest wcale łatwe. Kluczowym elementem jest nasze – rodzica, nastawienie. Tak naprawdę rodzic przechodzi swoją adaptację równoległe z dzieckiem i to rodzic musi, jako pierwszy być gotowy na to rozstanie. Wiadomym i zupełnie normalnym jest przeżywanie różnych stanów emocjonalnych np. zadowolenie, zaciekawienie, ale i strach, niepokój, a nawet złość. Tylko że różnica pomiędzy nami dorosłymi a dziećmi polega na tym, że my jesteśmy w stanie kontrolować nasze emocje i właśnie w tym trudnym czasie trzeba być powściągliwym w okazywaniu negatywnych uczuć. Trzeba skupić się i naszym zachowaniem pokazywać oczywiście pozytywne i pełne zaufania, nastawienie do żłobka. Nasza pewność i poczucie bezpieczeństwa da dziecku szansę na poczucie tego samego i obdarzenie zaufaniem opiekuna. Jak zachowywać się podczas rozstania? Przy rozstaniach ważne jest, aby rodzice byli zdecydowani, z jednej strony nie spieszyli się, tak aby dziecko poczuło się bezpiecznie, a z drugiej strony, aby nie przedłużali rozstania. Dzieci oczywiście sygnalizują swoje niezadowolenie z rozstania płaczem. Jednakże przedłużanie tego momentu budzi jeszcze większy niepokój dziecka. Maluchy wiedzą też, iż płacz powoduje to, że rodzic zostaje z nim na dłużej. Aby dziecko mogło dobrze poczuć się w nowym miejscu i zaufać opiekunom, rodzic powinien dać szansę nowym ciociom na uspokojenie maluszka. Dzięki temu przyspieszymy tworzenie się ciepłych relacji z nowymi opiekunami. Rodzice często też pozostawiając dziecko płaczące, wyobrażają sobie, iż robią mu krzywdę, zostawiając je w żłobku. Dziecko w początkowym okresie będzie sygnalizował swoje reakcje na zmiany właśnie płaczem, jednakże nie oznacza to, że nie będzie w stanie przyzwycząć się do nowego środowiska i że po wyjściu rodzica nie czerpie radości z przebywania w tym środowisku. Dziecko na samym początku skupia swoje emocje i swoją uwagę głównie na separacji i rozstaniu z rodzicem, dlatego też, rodzice nie powinni pochopnie myśleć, iż maluszek, który płacze, nie lubi swojego żłobka, a z pewnością przyjdzie moment, kiedy rozstania przestaną być takie trudne. W momencie przyjscia dziecka do żłobka rozpoczyna się również współpraca między opiekunami a rodzicami. Im bardziej się poznamy i im większym zaufaniem obdarzymy siebie nawzajem, tym lepiej dziecko przejdzie przez adaptację. Współpracę najlepiej opierać na sprawnej komunikacji, tylko Państwo wiecie, jakie informacje na temat dziecka powinny być nam przekazane. Są takie kwestie, o których my opiekunowie musimy wiedzieć np. wszelkie informacje na temat stanu zdrowia dziecka, alergiach itp. Są także informacje, które zwyczajnie ułatwiają nam pracę, a dzieciom pobyt w żłobku np. ulubiona zabawka, bez której dziecko nie uśnie. Istotnym jest również komunikowanie o zdarzeniach w najbliższym otoczeniu malucha, które mogą mieć wpływ na zmianę jego zachowania np. przeprowadzka, wyjazd jednego z rodziców, pojawienie się rodzeństwa. Z drugiej strony rozmowa z opiekunem pozwoli uzyskać obraz na temat dziecka i tego, jak odnajduje się w żłobkowej rzeczywistości.

Standard 1

Żłobek zapewnia stopniową i indywidualną adaptację dziecka, prowadzoną w ścisłej współpracy z rodzicami.

1.1. Adaptacja jest prowadzona w ścisłej współpracy z rodzicami dziecka.

- Dyrekcja żłobka przed rozpoczęciem uczęszczania dziecka do żłobka przekazuje rodzicom potrzebne informacje na temat funkcjonowania placówki oraz umożliwia poznanie przyszłych opiekunów dziecka.
- Opiekunowie wprowadzają rodziców w założenia i przebieg okresu adaptacyjnego oraz rolę rodziców w tym okresie.
- Opiekunowie umożliwiają rodzicom zapoznanie się z przestrzenią żłobka i pomieszczeniami, z których korzysta grupa dziecka.
- Opiekunowie zbierają informacje od rodziców na temat rozwoju dziecka, jego przyzwyczajień i potrzeb dotyczących sytuacji dnia codziennego oraz ich priorytetów wychowawczych rozmową indywidualną.
- Żłobek umożliwia rodzicom towarzyszenie dziecku podczas dnia/dni otwartych poznawaniu nowego otoczenia i nawiązywaniu więzi z opiekunem.

1.2. Adaptacja jest prowadzona indywidualnie, zgodnie z potrzebami każdego dziecka.

- Proces adaptacji jednego dziecka prowadzi ten sam opiekun, który jest dostępny dla dziecka i ściśle współpracuje z jego rodziną.
- Adaptacja dziecka w placówce rozpoczyna się od udziału wraz z rodzicem w krótkich spotkaniach adaptacyjnych- dni otwarte, podczas których opiekun buduje kontakt z dzieckiem i stopniowo przejmuje opiekę od rodzica.
- Opiekun dba o poczucie bezpieczeństwa dziecka, umożliwiając, wprowadzając stałe rytuały podczas powitań i pożegnań.
- Opiekun zachęca rodziców, by na początku dziecko przebywało krócej w żłobku i stopniowo jego pobyt był wydłużany, na podstawie obserwacji, podejmuje decyzję o przebiegu dalszej adaptacji dziecka
- Opiekun i rodzic codziennie wymieniają informacje na temat samopoczucia dziecka i jego funkcjonowania w żłobku i w domu, np. co jadło, jak się bawiło.

1.3. Opiekunowie stopniowo wprowadzają dzieci w funkcjonowanie grupy.

- Grupę prowadzą stali opiekunowie, minimalizuje się udział nieznanych dzieciom osób (zastępstwa).
- W czasie adaptacji dzieci na początku przebywają tylko w swoich salach i stopniowo są zapoznawane z innymi pomieszczeniami.
- Opiekunowie stopniowo zapoznają dzieci z rytmem dnia oraz z zasadami i rytuałami grupowymi.
- Opiekunowie uwzględniają przyzwyczajenia i nawyki dzieci związane z sytuacjami codziennymi (np. pory snu, pory posiłków) i stopniowo w ciągu roku uczą dzieci wspólnego rytmu funkcjonowania.
- Opiekun prowadzący adaptację, stopniowo wspiera dziecko w nawiązywaniu kontaktów z pozostałymi opiekunami i innymi dziećmi w grupie.

Standard 2

Żłobek wspiera dzieci w codziennym radzeniu sobie ze zmianami

2.1. Opiekunowie pomagają dzieciom w codziennych przejściach z domu rodzinnego do żłobka oraz ze żłobka do domu.

- Placówka zapewnia odpowiednią liczbę personelu, tak by opiekun mógł osobiście przywitać się z dzieckiem i jego rodziną i towarzyszyć dziecku w pożegnaniach z rodzicem.
- Znany dziecku opiekun każdego dnia wita dziecko, nawiązując z nim ciepły kontakt: uśmiecha się, zwraca się do niego po imieniu.
- Powitaniu dziecka i pożegnaniu z rodzicem towarzyszy atmosfera spokoju oraz braku pośpiechu ze strony rodzica i opiekuna.
- Opiekun codziennie przy powitaniu i pożegnaniu ze żłobkiem krótko rozmawia z rodzicem o dziecku.
- Znany dziecku opiekun zawsze towarzyszy dziecku w czasie rozstania z rodzicem i przejmuje bezpośrednio od niego opiekę.
- Opiekun ułatwia dziecku codzienne rozstanie się z rodzicem, wprowadzając różne rytuały, zachęcając do przynoszenia obiektów zastępczych, ulubionych zabawek.
- Opiekunowie wspierają rodziców, którzy mają trudności z rozstaniem z dzieckiem, np. wspólnie ustalają czas i sposób porannych rozstań, informują telefonicznie o samopoczuciu dziecka.
- Opiekunowie codziennie organizują wspólne powitanie dzieci w grupie.
- Żłobek aranżuje przestrzeń tak, by sprzyjała codziennym powitaniom i pożegnaniom, np. wygodne miejsce dla rodziców w szatni lub w sali, wieszak dla rodziców, przewijak.

2.2. Opiekunowie dbają, aby zmiana opiekunów w ciągu dnia była dla dzieci stopniowa.

- Opiekun zawsze uprzedza dzieci wcześniej, że wyjdzie i kto przyjdzie w jego zastępstwie.
- Opiekun zawsze żegna się z dziećmi i mówi, kiedy znowu przyjdzie.
- W miarę możliwości placówki, opiekun, który jest zmiennikiem, przychodzi trochę wcześniej, by dzieci mogły się z nim przywitać i zaakceptować zmianę opiekuna.

2.3. Opiekunowie ułatwiają dzieciom przejścia związane ze zmianą aktywności i zmianą pomieszczeń.

- Opiekunowie zawsze uprzedzają dzieci o zmianie aktywności w ciągu dnia, np. mówiąc dzieciom, co się za chwilę wydarzy, czy pokazując dzieciom zobrazowany rytm dnia.
- Opiekunowie umożliwiają dzieciom wcześniejsze poznanie nowych dla nich pomieszczeń w towarzystwie znanego im opiekuna.
- Opiekunowie uprzedzają dzieci o przejściu do innego pomieszczenia.

2.4. Podczas dłuższej nieobecności dziecka (np. choroba) opiekunowie dbają o zachowanie bliskiej relacji z dzieckiem i jego rodziną.

- Opiekun utrzymuje kontakt z dzieckiem i jego rodziną poprzez np. kontakt telefoniczny.
- Opiekun, po powrocie dziecka do żłobka, zachęca rodziców do krótszego pobytu dziecka aż do momentu, gdy dziecko ponownie poczuje się bezpiecznie w żłobku.
- Opiekun proponuje przynoszenie obiektów zastępczych, a także ulubionych zabawek czy książeczek z domu oraz wykorzystuje je w czasie zabawy z dzieckiem.

Standard 3

Żłobek przygotowuje dzieci do przedszkola.

3.1. Opiekunowie budują pozytywny i realny obraz przedszkola.

- Opiekunowie opowiadają i czytają dzieciom książeczki o przedszkolu.
- W miarę możliwości, opiekunowie organizują odwiedziny w pobliskim przedszkolu, gdzie dzieci poznają ogródek przedszkolny, budynek, salę.

3.2. Opiekunowie współpracują z rodzicami w obszarze przygotowania dzieci do przedszkola.

- Opiekunowie przygotowują i przekazują rodzicom wnioski z obserwacji rozwoju ich dziecka w żłobku, np. poprzez spotkanie lub informację pisemną.
- Opiekunowie przekazują rodzicom informacje na temat sposobów przygotowania dziecka do przedszkola, np. poprzez zebranie, materiały informacyjne.
- Opiekunowie zachęcają rodziców do odwiedzenia przyszłego przedszkola dziecka i skorzystania z dostępnych form adaptacji w wybranej placówce.

3.3. Opiekunowie pomagają dzieciom pożegnać się ze żłobkiem.

- Opiekunowie uprzedzają dzieci, że niedługo przestaną chodzić do żłobka i przejdą do przedszkola, wspierają dzieci w radzeniu sobie z różnymi emocjami oraz wzmocniają pozytywne nastawienie dzieci do zmiany.
- Opiekunowie organizują uroczyste pożegnania z dziećmi i z rodzicami.
- Opiekunowie umożliwiają absolwentom odwiedziny w żłobku.

SYTUACJE CODZIENNE: ŻYWIENIE, ODPOCZYNEK, CZYNNOŚCI **OPIEKUŃCZO – HIGIENICZNE**

We wczesnym dzieciństwie opieka nad małym dzieckiem powinna być oparta na bliskiej, empatycznej relacji.

Pełne troski zaangażowanie dorosłych w sytuacje codzienne jest jednocześnie jednym z podstawowych sposobów budowania relacji i wyrażania bliskości pomiędzy opiekunem a dzieckiem.

Dla małych dzieci sytuacje codzienne są najbliższe ich doświadczeniu, a zarazem bardzo uczące. Przejście od zwykłych czynności do zabawy i eksperymentowania jest płynne i uruchamia u dzieci pragnienie odkrywania, pomaga głębiej poznać rzeczy i zjawiska.

Codziennność to również najlepsza okazja do rozwijania samodzielności i kształtowania poczucia kompetencji. Małe dzieci stopniowo przechodzą od pełnej zależności od dorosłego do samodzielnego dbania o siebie, ale jest to proces powolny i długotrwały. Sprawna samoobsługa wiąże się z dojrzałością systemu nerwowego, wieloma umiejętnościami poznawczymi oraz motorycznymi, które dziecko nabywa stopniowo, we własnym, indywidualnym tempie. Rolą dorosłych jest pomóc dziecku nauczyć się troszczyć o siebie; dbać o to, aby dzieci miały okazję do uczenia się rozumienia sygnałów z własnego ciała i sposobów ich zaspakajania. Opiekunowie umożliwiają dzieciom rozwijanie ich samoświadomości, zachęcają do samodzielności i zaradności.

Organizacja przebiegu dnia w placówce musi uwzględniać szacunek dla różnic w zaspokajaniu, u dzieci przebywających razem w grupie, potrzeb pokarmowych i odpoczynku, w załatwianiu potrzeb fizjologicznych, co wiąże się z elastycznością na poziomie organizacji pracy placówki. Uwzględnienie indywidualnych potrzeb każdego dziecka to jeden z najważniejszych wyznaczników jakości pracy pedagogicznej.

SYTUACJE CODZIENNE: ŻYWIENIE

Standard I

POSIŁKI W ŻŁOBKU SĄ PRZYJEMNE I EDUKACYJNE DLA DZIECI

Opisy standardu i wskaźniki:

1.1. Opiekunowie znają i akceptują zwyczaje żywieniowe dzieci

- Opiekunowie podczas pierwszego zebrania, zbierają informacje od rodziców na temat umiejętności dzieci w zakresie spożywania posiłku- np. czy dziecko umie używać sztućców, pić z otwartego kubka, czy akceptuje śliniaki itp.
- Opiekunowie na bieżąco obserwują dzieci i dostosowują posiłek do ich umiejętności przy współpracy z rodzicami. Np. w ciągu roku proponują zamianę bidonu na otwarty kubek.

1.2 Podczas posiłków dzieci mają zapewnioną spokojną i emocjonalnie bezpieczną atmosferę

- W sali znajduje się część zaaranżowana do spożywania posiłków
- Podczas spożywania posiłków opiekunowie towarzyszą dzieciom, w miarę możliwości siedzą blisko nich, rozmawiają, opowiadają o posiłkach i delikatnie zachęcają dzieci do ich spożycia.
- Opiekunowie zachęcają dzieci do zjadania posiłków, ale po wyraźnym werbalnym bądź niewerbalnym sygnale o zakończeniu posiłku przez dziecko, nie nalegają na dalsze jedzenie. To dziecko decyduje czy i ile zje podczas danego posiłku.
- Poprzez ustalony rytm dnia opiekunowie wprowadzają schematy pozwalające dzieciom zrozumieć pory spożywania posiłków. Sygnalizują dzieciom początek i koniec czasu posiłku (np. słowami „smacznego”, „dziękujemy za wspólny posiłek”).
- Opiekunowie przeznaczają na posiłek tyle czasu, ile dziecko potrzebuje, aby go spożyć w spokoju i bez pośpiechu, zgodnie ze swoimi aktualnymi możliwościami, ale kończą go, gdy po czasie dłuższym niż pół godziny dziecko nadal nie wykazuje ochoty na spróbowanie posiłku bądź też odejście od stolika.
- Dzieci, które nie jedzą samodzielnie, są karmione przez znanego sobie opiekuna, który jest wrażliwy na potrzeby dziecka (okazywane werbalnie i niewerbalnie) i je rozumie. Opiekunowie dają jednak możliwość takim dzieciom poznawania jedzenia poprzez smaki, zapachy i struktury np. poprzez wzięcie owocu lub kawałka pieczywa w rękę i poznawanie go różnymi zmysłami. Forma podania powinna być bezpieczna i dostosowana do wieku dzieci.
- Opiekunowie nie traktują posiłku przez perspektywy kar i nagród. Zarówno jedzenie, jak i odmowa jedzenia są naturalne i nie powinny być nacechowane w żaden sposób.
- Opiekunowie zachęcają delikatnie dzieci, aby pozostały przy stoliku podczas spożywania posiłku, ale w sytuacji, gdy skończyły jeść i nie mają na to ochoty, pozwalają im wstać.

1.3 Opiekunowie rozwijają samodzielność i relacje społeczne dzieci podczas posiłków

- Opiekunowie umożliwiają i uczą dzieci samodzielności podczas jedzenia, biorąc pod uwagę poziom umiejętności, gotowość i zaangażowanie dziecka.
- Placówka umożliwia podejmowanie decyzji na temat wyboru jedzenia przez dzieci, organizując np. śniadania w formie stołu szwedzkiego z wyborem dodatków do kanapek. Śniadanie serwowane jest w ten sposób z częstotliwością około raz na dwa tygodnie.
- Opiekunowie pytają dzieci i dają im możliwość podjęcia decyzji dotyczących ilości i rodzaju spożywanego pokarmu. Proponują np. nałożenie pomidora na kanapkę, ale nie zmuszają, jeśli dziecko to neguje.

- W przypadku najmłodszych dzieci opiekunowie akceptują i umożliwiają też karmienie mlekiem matki.
- Forma zastawy jest dostosowana do wieku dzieci. Placówka zapewnia sztućce i naczynia odpowiedniej wielkości, wygodne dla dzieci.
- Opiekunowie podczas posiłku uczą dzieci podstawowych zasad społecznych dotyczących jedzenia (wprowadzają zwroty grzecznościowe, uczą cierpliwości czekania na swoją kolej, premiują uczynność i pomoc koleżeńską).

Standard II

W ŻŁOBKU W POROZUMIENIU Z RODZICAMI DBA SIĘ O ZDROWE I ZRÓWNOWAŻONE ŻYWIENIE DZIECI

2.1 Żywnienie w żłobku jest zgodne z aktualną wiedzą dotyczącą norm żywienia małych dzieci.

- Podstawą do planowania posiłków dla danej grupy wiekowej są aktualne normy żywieniowe opracowane przez Instytut Żywności i Żywienia im. Prof. dr med. Aleksandra Szczygła w Warszawie.

2.2 Żłobek zapewnia odpowiednią organizację żywienia

- W żłobku zapewnia się dzieciom 3 posiłki (śniadanie, dwudaniowy obiad i podwieczorek) o regularnych porach, dostosowanych do rytmu dnia.
- Jadłospis w żłobku jest zróżnicowany pod względem grup wiekowych (dzieci poniżej 1 roku życia i dzieci 1-3 lata) oraz pod względem sezonowości produktów.
- Przy komponowaniu jadłospisów uwzględnia się normy kaloryczne oraz właściwą podaż makroskładników w odpowiednich proporcjach.
- Każdego dnia są prowadzone wyliczenia dotyczące kaloryczności diety oraz zawartości mikro i makroskładników. Raporty i jadłospisy podlegają kontroli Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Skierniewicach.

2.3 W żłobku istnieje możliwość prowadzenia diety eliminacyjnej

- Dzieci zdrowe otrzymują żywnienie z diety podstawowej.
- W przypadku zgłoszonego problemu żywieniowego dietetyk lub intendent zatrudniony w placówce kontaktuje się z rodzicami w celu zebrania wywiadu żywieniowego zawierającego takie dane jak: imię i nazwisko dziecka, datę rozmowy i dane rodzica łącznie z informacjami umożliwiającymi kontakt, stwierdzoną jednostką chorobową poświadczoną zaświadczeniem od lekarza specjalisty (alergologii lub gastrologii), produkty wskazane i przeciwwskazane w diecie dziecka. W przypadku gdy jednostka chorobowa nie jest sprecyzowana, a dziecko jest w trakcie badań potwierdzających lub wykluczających daną chorobę przyjmuje się zaświadczenie o trwającej diagnostyce, z zastrzeżeniem jego tymczasowości. W przypadku rozmowy telefonicznej z rodzicem w temacie żywienia dziecka, sporządza się notatkę z takiej rozmowy, a następnie przekazuje opiekunowi grupy w celu podpisania jej przez rodzica. Jeden podpisany egzemplarz zostaje do dyspozycji placówki.
- Na podstawie zebranego wywiadu żywieniowego oraz zaświadczenia od lekarza specjalisty dietetyk proponuje dietę możliwą do realizacji w placówce w ramach żywienia zbiorowego.
- W przypadku braku możliwości zastąpienia produktów koniecznych do wyeliminowania możliwymi do spożycia przez dziecko żłobek umożliwia rodzicom przyniesienie własnych produktów. Produkty muszą być szczelnie zamknięte, z odpowiednią datą przydatności do spożycia oraz w przypadku produktów chłodzonych z zachowaniem ciągłości łańcucha chłodniczego. Produkty te są opisane imieniem i nazwiskiem dziecka oraz magazynowane

w odpowiednich warunkach. Dietetyk bądź intendent pozostaje w kontakcie z rodzicami w celu uzupełniania braków magazynowych.

- Dietetyk lub intendent pozostaje w kontakcie z rodzicem przy wprowadzeniu nowych produktów do diety, bądź stopniowym wprowadzaniu produktów alergizujących. Każda zmiana sposobu żywienia powinna być pisemnie poświadczona przez rodzica.

2.4 Placówka zapewnia warunki do karmienia mlekiem matki

- W placówce jest stworzona możliwość karmienia piersią lub odciągnięcia pokarmu przez matkę w warunkach zapewniających intymność.
- W placówce zapewnia się właściwe warunki do przechowywania i podawania mleka matki dzieciom, które są karmione w ten sposób.
- Wyjątkiem jest filia Żłobka Miejskiego przy ul. Wańkowicza, gdzie nie ma możliwości przechowywania mleka kobiecego.

2.5 Placówka zapewnia stały i swobodny dostęp do wody dla dzieci

- Pomiędzy posiłkami dzieci mają możliwość swobodnego picia wody.
- Dzbane z wodą oraz kubeczki są wystawione w miejscu widocznym dla dzieci.
- Opiekunowie przypominają i proponują dzieciom picie wody, zwłaszcza po intensywnej zabawie bądź pobycie na zewnątrz oraz w ciepłe dni.

2.6 Żłobek współpracuje z rodzicami w zakresie żywienia dzieci w placówce

- Personel przy zapisie do żłobka oraz na pierwszym zebraniu z rodzicami informuje o głównych zasadach żywienia w placówce.
- Personel żłobka zbiera i przechowuje informacje dotyczące specjalnych preferencji żywieniowych dzieci, w tym informacje o alergiach i nietolerancjach.
- Żłobek udostępnia rodzicom aktualny jadłospis na tablicy do tego przeznaczonej oraz na stronie internetowej żłobka. Jadłospisy inne niż przy diecie podstawowej również są dostępne, w zależności od potrzeb dzieci na dany rok szkolny.
- Żłobek przekazuje rodzicom informacje dotyczące prawidłowego sposobu żywienia dzieci za pomocą info grafik wieszanych na tablicy informacyjnej, informacji zamieszczanych na stronie internetowej żłobka oraz w przypadku wyrażenia chęci przez rodziców zajęć edukacji żywieniowej np. w formie wykładu bądź warsztatu.
- W przypadku zauważenia przez personel żłobka zaburzeń w odżywianiu (otyłość prosta, duża wybiórczość pokarmowa, zaburzenia sensoryczne podczas spożywania posiłków) proponuje się rodzicom kontakt z dietetykiem żłobka i dalsze konsultacje ze specjalistami.

2.7 Żłobek promuje zdrowe odżywianie i kształtuje właściwe nawyki żywieniowe u dzieci

- Żłobek zapewnia dzieciom zdrowe zbilansowane posiłki.
- Codziennie zapewnia się dzieciom dostęp do świeżych warzyw i owoców z zachowaniem zasady sezonowości, a w przypadku sezonu zimowego wykorzystuje się mrożone owoce i warzywa.
- Proponuje się dzieciom pieczywo zarówno pszenne, jak i mieszane, pełnoziarniste kasze, makarony i produkty zbożowe
- Zapewnia się właściwą ilość nabiału w diecie. Proponowane są produkty nieodtłuszczone.
- W diecie zapewnia się właściwą ilość ryb, mięsa i jaj oraz roślin strączkowych proponowanych dzieciom w różnych formach.
- Do żywienia włącza się zdrowe tłuszcze, oleje, orzechy i nasiona.

- Słodycze w żłobku podawane są wyłącznie przy wyjątkowych uroczystościach (np. bal karnawałowy czy dzień dziecka) a wtedy wybierane są wartościowe desery np. pełnoziarniste ciastka.
- W ramach zajęć edukacji żywieniowych opiekunowie co miesiąc omawiają z dziećmi inny temat dotyczący zdrowego żywienia. Zajęcia są dostosowane do możliwości dzieci, a podczas nich mają możliwość samodzielnego wykonania, spróbowania, poznania nowych potraw.
- W żłobku organizowane są dni promujące właściwe nawyki żywieniowe np. dzień jabłka, urodziny marchewki czy dzień mleka.

SYTUACJE CODZIENNE: ODPOCZYNEK

Standard 1

Żłobek stwarza dzieciom odpowiednie warunki do snu i innych form odpoczynku, które są zgodne z ich aktualnymi potrzebami i możliwościami rozwojowymi

1.1. Opiekunowie mają wiedzę o potrzebach i przyzwyczajeniach każdego dziecka w zakresie snu i innych form odpoczynku.

- Opiekunowie co najmniej 2 x razy w roku zbierają informacje od rodziców i dzieci (w zależności od ich wieku) na temat indywidualnych potrzeb i przyzwyczajeń w zakresie snu i odpoczynku.
- Opiekunowie prowadzą systematyczną obserwację dzieci w zakresie indywidualnych potrzeb i przyzwyczajeń w kwestii snu i odpoczynku.

1.2. Opiekunowie organizują dla dzieci różne formy odpoczynku i relaksu.

- W placówce istnieje cały zakres różnorodnych form odpoczynku i relaksu dla dzieci podczas ich pobytu w sali i na dworze, np. sen, leżenie, słuchanie bajek, oglądanie książeczek, zabawa, relaks przy muzyce, ruch, wycofanie się, przebywanie na dworze, spacer.
- Opiekunowie znają różne potrzeby dzieci i dostosowują do tego formy odpoczynku i relaksu – np. wycofanie się, odprężenie, sen.
- Opiekunowie dbają, aby w planie dnia zachować równowagę pomiędzy aktywnością, zabawą dzieci a możliwością wycofania się, odpoczynkiem.
- Opiekunowie codziennie przebywają z dziećmi na świeżym powietrzu, uwzględniając warunki pogodowe (nie wychodzą w czasie silnego wiatru, upału, smogu, temperatury poniżej minus 5 stopni).

1.3. Opiekunowie dbają o spokojną i bezpieczną atmosferę podczas zasypiania, snu i wybudzania się dzieci.

- Opiekunowie w czasie sytuacji zasypiania, snu i wybudzania dzieci są spokojni, rozluźnieni i nie spieszą się.
- W czasie zasypiania dziecku towarzyszy znany opiekun.
- W sytuacji nieobecności znanego opiekuna, inne osoby mają możliwość korzystania z informacji dotyczących przyzwyczajeń dziecka w kwestii snu, np. gdzie dziecko śpi, jakich ma sąsiadów podczas drzemki i jakie są jego rytuały z nią związane.
- Opiekunowie dbają o to, żeby dzieci spały w znanym sobie miejscu, w którym czują się bezpiecznie.
- Opiekunowie tworzą dzieciom odpowiednie warunki do samodzielnego przygotowania się do snu, dają możliwość rozbierania się i ubierania w swoim tempie i na poziomie swoich umiejętności.
- Opiekunowie w czasie zasypiania i wybudzenia dzieci stosują wyciszające i odprężające rytuały.
- Opiekunowie nie zmuszają dzieci do spania ani do położenia się.
- Opiekunowie stwarzają warunki do zabawy dla dzieci, które nie śpią lub wcześniej wstały, tak aby dzieci nie przeszkadzały sobie nawzajem.
- Opiekunowie dbają o to, aby w czasie odpoczynku dzieci mogły mieć przy sobie przedmioty, które są dla nich ważne i zapewniają im poczucie bezpieczeństwa.

1.4. Opiekunowie aranżują przestrzeń w czasie snu i innych form odpoczynku w taki sposób, żeby

sprzyjała odpężeniu i wyciszeniu się dzieci.

- Placówka zapewnia dzieciom wydzieloną część sali do snu.
- Opiekunowie zwracają uwagę, aby w czasie snu sala była odpowiednio zaaranżowana, np. ograniczanie liczby bodźców, przyciemnione, delikatne oświetlenie, odpowiednia temperatura.
- Dzieci mają własne i oznaczone miejsce do spania, aby mogły je łatwo rozpoznać i czuły się bezpiecznie.
- Opiekunowie, w miarę możliwości placówki, w taki sposób aranżują przestrzeń, aby dzieci mogły, ze względu na własne preferencje, wybierać miejsce do spania blisko innych dzieci lub w oddaleniu od innych.
- Dzieci mają znane im miejsce, gdzie mogą odłożyć ubrania, które zdjęły.
- W sali jest stałe, dostępne dla dzieci poza porą snu, miejsce do odpoczynku i relaksu.
- Opiekunowie w taki sposób aranżują przestrzeń w sali, aby dzieci mogły się wycofać się i odpocząć (np. domek, miękkie poduszki) oraz przebywać w mniejszych grupkach.

SYTUACJE CODZIENNE: CZYNNOŚCI OPIEKUŃCZO HIGIENICZNE

Standard 1

Personel wykonuje czynności opiekuńczo-higieniczne z szacunkiem dla dziecka, budując z nim relację

- 1.1. Czynności opiekuńczo-higieniczne są wykonywane przez bliskich dziecku opiekunów.**
- W okresie adaptacji czynności opiekuńczo-higieniczne przejmuje od rodziców i wykonuje jeden opiekun, z którym dziecko buduje więź.
 - Po okresie adaptacji stopniowo przejmują nad dzieckiem opiekę inni znani mu z grupy opiekunowie.
 - Czynności opiekuńczo-higienicznych nie są wykonywane przez osoby, których dziecko nie zna lub z którymi nie czuje się bezpiecznie.
- 1.2. Opiekunowie stwarzają warunki, aby czynności opiekuńczo-higieniczne przebiegały w spokojnej i bezpiecznej emocjonalnie atmosferze.**
- Opiekunowie są uważni na odczytywanie sygnałów werbalnych i pozawerbalnych od dziecka.
 - Opiekunowie są delikatni, nie śpieszą się, nie zajmują się dzieckiem rutynowo.
 - Opiekunowie pozostają w kontakcie wzrokowym z dzieckiem, rozmawiają z nim, opisują, co robią, obserwują reakcje dziecka dotyczące poczucia komfortu lub dyskomfortu.

Standard 2

Żłobek tworzy odpowiednie warunki, aby czynności opiekuńczo-higieniczne odbywały się w zgodzie z aktualnymi potrzebami i możliwościami rozwojowymi dzieci

- 2.1. Opiekunowie mają wiedzę dotyczącą indywidualnych potrzeb i przyzwyczajeń dzieci oraz stopnia ich samodzielności w obszarze czynności opiekuńczo – higienicznych.**
- Opiekunowie zbierają informacje od rodziców na temat indywidualnych potrzeb i przyzwyczajeń dzieci oraz stopnia ich samodzielności w obszarze czynności opiekuńczo-higienicznych podczas spotkań wstępnych oraz przy każdej znaczącej zmianie w tym obszarze u dziecka.
 - Opiekunowie prowadzą bieżące obserwacje dzieci i rozmowy z dziećmi (zależnie od wieku) na temat ich indywidualnych potrzeb i przyzwyczajeń oraz stopnia samodzielności w obszarze czynności opiekuńczo-higienicznych.
- 2.2. Opiekunowie podczas każdej sytuacji opiekuńczo - higienicznej uwzględniają indywidualne potrzeby i możliwości dzieci oraz stopień ich samodzielności.**
- W ramowym planie dnia jest uwzględniona odpowiednia ilość czasu na czynności opiekuńczo-higieniczne, takie jak mycie, ubieranie i rozbieranie.
 - Opiekunowie dają tyle czasu i wsparcia dzieciom, aby mogły one w swoim tempie uczyć się samodzielności.
 - Opiekunowie uczą dzieci różnych nawyków higienicznych i porządkowych, np. mycie rąk przed posiłkiem, wieszanie ubrań w szatni, chowanie butów do szafki, spuszczenie wody w toalecie.
 - Przejście z pieluszki na nocnik jest przeprowadzane po obserwacji gotowości dziecka oraz po uzgodnieniach z rodzicami.
 - Dzieci korzystają z nocnika i toalety wg swoich indywidualnych potrzeb, są również

„wysadzane” w określonych porach w celu nabywania umiejętności kontrolowania potrzeb fizjologicznych.

- Opiekunowie przypominają dzieciom o możliwości korzystania z toalety, szczególnie tym, które są w trakcie nauki korzystania z nocnika.
- Dziecko nie jest zawstydzane ani nie spotyka się z rozczarowaniem opiekunów, gdy załatwi się w ubranie lub pobrudzi się.
- Opiekunowie nie stosują systemu kar i nagród w czasie czynności opiekuńczo – higienicznych, natomiast starają się wzmacniać u dziecka poczucie sukcesu z dokonywanych, nawet niewielkich postępów.
- Opiekunowie uwzględniają prawo dziecka do towarzystwa lub do odizolowania się w łazience.

2.3. Opiekunowie aranżują przestrzeń związaną z realizacją czynności opiekuńczo- higienicznych w taki sposób, aby wspierała poczucie bezpieczeństwa dzieci i ich samodzielność.

- Łazienka jest przytulnym miejscem dla dzieci, np. pachnąca, ciepłe oświetlenie, przyjemny wystrój.
- Umywalki, toalety, wieszaki na ręczniki są dostosowane do wzrostu dzieci.
- Miejsce do przewijania jest intymne, np. jest wydzielone.
- Miejsca na osobiste rzeczy dzieci w łazience, szafie i w szatni są oznakowane.
- Opiekunowie zapewniają odpowiednią ilość miejsca, by dzieci mogły w swoim tempie uczyć się rozbierania i ubierania podczas wychodzenia na dwór i przed snem.
- W miarę możliwości, w łazience i szatni lustra znajdują się na wysokości wzroku dzieci.

EDUKACJA I ROZWÓJ DZIECKA

- Wczesne dzieciństwo to okres bardzo intensywnych i ważnych, z punktu widzenia całego życia, zmian rozwojowych.
- Dzieci w naturalny sposób uczą się i poznają świat poprzez zabawę. Zabawy swobodne, czyli takie, w których dziecko samodzielnie decyduje czym, w co i z kim się bawić, są w tym wieku podstawą rozwoju, nabywania nowych umiejętności, rozwijania ciekawości świata i budowania poczucia sprawstwa. Zabawy planowane i organizowane przez opiekunów powinny wynikać z potrzeb rozwojowych. Powinny być zawsze propozycją, a dziecko może odmówić w nich uczestnictwa. Dzieci zdobywają wiedzę o otaczającym świecie przede wszystkim poprzez aktywne działanie i eksplorację. Potrzebują zatem wielu okazji do swobodnego ruchu, manipulowania przedmiotami, wielozmysłowego doświadczania rzeczywistości i eksperymentowania z nią.
- Małe dziecko uczy się nie tylko świata zewnętrznego, ale również samego siebie. Odkrywa świat emocji i własną tożsamość. Czas zabawy w żłobku powinien być zatem dla dziecka również okazją do bezpiecznego doświadczania i okazywania emocji oraz radzenia sobie, przy wsparciu bliskiego opiekuna, z różnymi nastrojami, uczuciami i emocjami.
- Uczenie się siebie to we wczesnym dzieciństwie również odkrywanie własnej autonomii. Dlatego w zabawie powinna pojawić się możliwość, aby dziecko w bezpiecznych warunkach dokonywało samodzielnych wyborów, doświadczało własnej odrębności, poczucia sprawstwa i wpływania na rzeczywistość.
- Wszelki rozwój dziecka w żłobku jest wspierany również poprzez różnorodność kontaktów społecznych, zarówno z dorosłymi, jak i z dziećmi. Dzięki nim dziecko doświadcza przyjemności z przebywania, zabawy i nauki z innymi ludźmi, poszerza kompetencje językowo-komunikacyjne i robi pierwsze kroki w świecie zasad i norm społecznych.
- Optymalne środowisko rozwoju małego dziecka powinna cechować dynamiczna równowaga pomiędzy stymulowaniem i zachęcaniem dziecka do aktywnego działania a zapewnieniem poczucia bezpieczeństwa oraz stałości i powtarzalności doświadczeń.

Standard 1

Żłobek zapewnia dzieciom warunki do zajęć edukacyjnych zgodnych z potrzebami rozwojowymi

1.1. Opiekunowie planują i organizują zabawy i zajęcia, uwzględniając aktualną sytuację w grupie i potrzeby rozwojowe dzieci.

- Żłobek posiada opracowany system planowania pracy pedagogicznej oparty na wiedzy o rozwoju dzieci, rozpoznaniu specyfiki danej grupy oraz na aktualnych zainteresowaniach dzieci (plan pracy dydaktyczno-wychowawczej z uwzględnieniem metod pracy i celów dydaktycznych).
- Opiekunowie w taki sposób planują dzień, aby dzieci miały odpowiednią ilość czasu na swobodną zabawę, zgodnie ze swoimi potrzebami.
- Opiekunowie zwracają uwagę, aby zorganizowane zajęcia w grupie były planowane w minimalnym wymiarze czasowym, były dostosowane do wieku, potrzeb i możliwości rozwojowych dzieci.
- Opiekunowie proponują dzieciom udział w zajęciach, ale nie zmuszają ich do uczestnictwa w nich.
- Opiekunowie organizują warunki zabawy w taki sposób, aby dzieci mogły swobodnie powracać do ulubionych czynności i powtarzać je.
- Opiekunowie zapewniają bezpieczną przestrzeń do zabawy i zajęć w budynku i poza nim.

- Opiekunowie zapewniają przestrzeń do różnych aktywności i zabaw sprzyjających wszechstronnemu rozwojowi dzieci (strefa aktywności ruchowej, przeglądania i czytania książek, manipulowania i konstruowania, badania i wielozmysłowej stymulacji, zabaw plastycznych, zabaw naśladowczych).
- Opiekunowie zapewniają dostateczną liczbę zabawek, materiałów i sprzętów, tak aby mogły służyć dzieciom do wielokrotnego i długotrwałego eksperymentowania z daną zabawą.
- Opiekunowie stwarzają warunki do tego, aby dzieci miały swobodny (w zasięgu wzroku i rąk) dostęp do wyposażenia służącego zabawie.
- Opiekunowie organizują przestrzeń tak, aby dziecko mogło się łatwo zorientować, gdzie znajduje się dana rzecz do zabawy i gdzie ją później odłożyć.
- Opiekunowie zapewniają przestrzeń i sprzęty do aktywnych zabaw na świeżym powietrzu.

Standard 2

Personel zapewnia dzieciom w żłobku różnorodne zabawy i zajęcia, które wspierają całościowy rozwój dzieci

2.1. Opiekunowie poprzez zabawy i zajęcia wspierają rozwój ruchowy dzieci.

- Opiekunowie zapewniają możliwość swobodnego ruchu oraz zabaw ruchowych, zarówno w pomieszczeniach, jak i na dworze.
- Opiekunowie zapewniają dzieciom możliwość doświadczania i rozwijania różnego rodzaju ruchu: raczkowanie, chodzenie, bieganie, bujanie, skakanie, turlanie się, wspinanie, schodzenie, czołganie, jeżdżenie poprzez aranżację przestrzeni oraz dostęp do odpowiedniego sprzętu.
- Opiekunowie zapewniają dzieciom możliwość doświadczania i swobodnego manipulowania przedmiotami, które zachęcają do np. dotykania, potrząsania, stukania, dopasowywania, wkładania-wyciągania, układania, przekładania, podnoszenia, odkręcania, chwytania.

2.2. Opiekunowie poprzez zabawy i zajęcia wspierają rozwój poznawczy dzieci.

- Opiekunowie wspierają dziecięcą ciekawość i motywację do uczenia się, np. zachęcają do działania, nakierowują uwagę dzieci, dają wskazówki i zapraszają do nowych doświadczeń.
- Opiekunowie zapewniają dzieciom możliwość wielozmysłowego doświadczania oraz poznawania rzeczywistości poprzez zabawy, wyposażenie i materiały oddziałujące na różne zmysły: słuchu, wzroku, dotyku, węchu.
- Opiekunowie umożliwiają dzieciom możliwość doświadczania twórczej ekspresji, np. poprzez poznawanie różnego rodzaju mas sensorycznych i materiałów plastycznych oraz swobodne eksperymentowanie z nimi.
- Opiekunowie oferują dzieciom zabawy zachęcające do badania i poszukiwania rozwiązań, takich jak: sortowanie, kategoryzowanie, dopasowywanie, układanie w kolejności i według wzoru, dostrzeganie podobieństw i różnic, porównywanie ilości i innych właściwości obiektów, budowanie z klocków oraz innych przedmiotów.
- Opiekunowie oferują dzieciom zabawy i tematy pomagające im obserwować i rozumieć otaczającą rzeczywistość, np. rodzina, zwierzęta, pory roku, pojazdy, jedzenie.
- Opiekunowie oferują dzieciom doświadczenia związane z obserwacją zjawisk przyrody, takich jak: deszcz, wiatr, śnieg, światło, zmieniająca się roślinność.
- Opiekunowie oferują dzieciom korzystanie z książek i ilustracji, które sprzyjają zrozumieniu zjawisk i wydarzeń z ich najbliższego otoczenia i dnia codziennego.

2.3. Opiekunowie poprzez zabawy i zajęcia wspierają rozwój mowy dzieci i ich komunikację z otoczeniem.

- Opiekunowie kładą nacisk na zrozumienie sygnałów i komunikację pozawerbalną z najmłodszymi dziećmi np. pomagają im wyrazić myśli gestami, mimiką i słowami.
- Opiekunowie w trakcie zabaw rozmawiają z dziećmi, odpowiadają na ich pytania i wątpliwości, zadają pytania i czekają na odpowiedź.
- Opiekunowie znają różnorodne piosenki, rymowanki, wierszyki, zabawy dźwiękonaśladowcze, z których korzystają adekwatnie do sytuacji (pory roku, rytmu dnia, preferencji i nastroju dzieci).
- Opiekunowie zachęcają do słuchania, odróżniania, powtarzania różnych dźwięków, rytmu, melodii.
- Opiekunowie czytają i opowiadają dzieciom, umożliwiają im dostęp do książek i ilustracji, zapewniając wczesne doświadczenia czytelnicze.
- Opiekunowie uczą dzieci zasad funkcjonowania w grupie, zaczynając od zasad związanych z bezpieczeństwem.
- Opiekunowie dbają o to, żeby zasady były dla dzieci zrozumiałe, a ich liczba adekwatna do etapu rozwoju dziecka.
- Opiekunowie pomagają dzieciom radzić sobie z konfliktami pojawiającymi się w trakcie zabaw.
- Opiekunowie zapewniają dzieciom dostateczną liczbę zabawek, tak aby sprzyjało to dzieleniu się, a nie budziło konfliktów.
- Opiekunowie zapewniają w sali odpowiednią wielkość przestrzeni do zabawy, tak by dzieci wzajemnie sobie nie przeszkadzały.

2.4. Opiekunowie poprzez zabawy i zajęcia wspierają rozwój indywidualności dzieci.

- Opiekunowie proponują dzieciom zabawy, w czasie których uczą się, w czym są podobne, a czym różnią się od innych dzieci w grupie.
- Opiekunowie uwzględniają decyzje dziecka w co, z kim, czym i jak długo chce się bawić.
- Opiekunowie stwarzają dziecku warunki do odzwierciedlania, przeżywania i powtarzania swoich codziennych przeżyć w zabawie.
- Opiekunowie pomagają rozpoznawać i nazywać emocje i uczucia przeżywane przez dziecko w trakcie zabaw.
- Opiekunowie dbają o to, żeby dziecko mogło bez poczucia winy i wstydu przeżywać w zabawie frustrację, porażki i trudne emocje.
- Opiekunowie dbają o to, żeby dziecko w zabawie znajdowało własną drogę, mogło uczyć się za pomocą prób i błędów, powtarzania i zmagania się z trudnościami.
- Opiekunowie dbają o to, żeby dziecko mogło dostrzegać efekty własnych zmagień, nowe umiejętności i osiągnięcia oraz odczuwać w związku z nimi satysfakcję i dumę.

INFRASTRUKTURA I PRZESTRZEŃ

Aranżacja przestrzeni w żłobku powinna zapewniać dzieciom zarówno poczucie bezpieczeństwa fizycznego i emocjonalnego, jak i umożliwić aktywne uczenie się.

Zapewnianie odpowiedniej infrastruktury w żłobku oraz regularne dbanie o stan techniczny sprzętu i wyposażenia jest konieczne, by zapewnić dzieciom bezpieczny pobyt oraz nie dopuścić do wypadków i innych zagrażających dzieciom sytuacji.

Odpowiednio przemyślana aranżacja przestrzeni w żłobku wspiera rozwój dzieci, wpływa na ich samopoczucie, wzmacnia kondycję fizyczną oraz buduje komunikację i relacje w grupie. Otoczenie, zarówno wewnątrz, jak i na zewnątrz budynku, może zapewniać dzieciom różnorodne doświadczenia, stwarzać okazję do aktywności i wyciszenia, być inspirującym miejscem do kreatywnych zabaw, eksplorowania i prowadzenia badań oraz podejmowania i realizowania różnorodnych wyzwań.

Ważne, aby aranżacja przestrzeni – stałe i przewidywalne otoczenie, przyjazna i domowa atmosfera, zapewniała dzieciom emocjonalne bezpieczeństwo w żłobku. Przestrzeń w placówce powinna również rozwijać samodzielność dzieci i wzmacniać ich orientację w zakresie mijającego czasu, najbliższego otoczenia i codziennego życia w żłobku.

Opiekunowie powinni regularnie monitorować przestrzeń w placówce i dostosowywać ją do zmieniających się potrzeb, preferencji i aktualnych zainteresowań dzieci.

Standard 1

Żłobek zapewnia bezpieczną i zgodną z obowiązującymi przepisami prawa infrastrukturę wewnątrz lokalu i na placu zabaw

1.1. Placówka posiada wszystkie wymagane przepisami prawa decyzje dotyczące wymogów lokalowych i sanitarnych.

- Podmiot prowadzący posiada tytuł prawny do lokalu, w którym jest prowadzony żłobek.
- Lokal znajduje się w budynku lub w jego części spełniającym wymagania określone w przepisach techniczno-budowlanych oraz przepisach o ochronie przeciwpożarowej dla kategorii zagrożenia ludzi ZL II lub lokal spełnia wymagania określone w aktualnie obowiązujących przepisach (Rozp. MRiPS z dn. 10 lipca 2014 ze zmianami).
- Placówka posiada pozytywną decyzję komendanta Państwowej Straży Pożarnej o spełnieniu wymagań przeciwpożarowych.
- Placówka posiada decyzję od właściwego Państwowego Inspektora Sanitarnego o zapewnieniu bezpiecznych i higienicznych warunków pobytu dzieci.

1.2. Placówka zapewnia odpowiednią wielkość powierzchni przypadającej na dziecko.

- Placówka zapewnia wielkość powierzchni zgodnie z aktualnie obowiązującymi przepisami prawa.

1.3. Placówka zapewnia odpowiednią liczbę i rodzaj pomieszczeń.

- Lokal posiada co najmniej jedno pomieszczenie przeznaczone na pobyt dzieci zgodnie z aktualnie obowiązującymi przepisami prawa.
- Dzieciom zapewnia się możliwość spożywania posiłków w higienicznych warunkach oraz miejsce na odpoczynek.
- W lokalu znajduje się wydzielone miejsce dla personelu, spełniające funkcje pomieszczenia socjalnego, szatni oraz - w miarę możliwości - pracy własnej personelu.
- Pomieszczenia higieniczno-sanitarne spełniają wymogi aktualnie obowiązujących

przepisów prawa w tym zakresie.

- W placówce jest wydzielone miejsce do przechowywania odzieży wierzchniej dla dzieci, rodziców i personelu.
- W przypadku zatrudnienia w placówce pielęgniarki w lokalu znajduje się wyodrębnione stanowisko dla pielęgniarki.

1.4. Pomieszczenia są utrzymane w odpowiednim stanie technicznym.

- W placówce przeprowadzane są remonty i konserwacje, w tym przeglądy budowlane, przeglądy sprzętu przeciwpożarowego.
- W placówce przeprowadzane są okresowe kontrole wewnętrzne stanu technicznego pomieszczeń i wyposażenia oraz zabawek.

1.5. Znajdujący się na terenie placówki plac zabaw zapewnia dzieciom bezpieczny pobyt.

- Plac zabaw jest poddawany obowiązkowym przeglądom przez osobę uprawnioną zgodnie z obowiązującymi terminami.
- Wyposażenie placu zabaw posiada wszelkie niezbędne atesty bezpieczeństwa.

Standard 2

Aranżacja przestrzeni w żłobku zapewnia dzieciom poczucie emocjonalnego bezpieczeństwa

2.1. Opiekunowie poprzez aranżację przestrzeni tworzą bezpieczną i domową atmosferę.

- Opiekunowie zapewniają dzieciom w żłobku stałe i przewidywalne otoczenie.
- Opiekunowie zawsze uprzedzają dzieci o dokonywanych zmianach w aranżacji sali oraz - w zależności od wieku i możliwości dzieci - włączają je do tych zmian.
- Opiekunowie aranżują dzieciom miejsca do schowania się i pobycia samemu, typu domki.

2.2. Opiekunowie tak aranżują przestrzeń, by pomóc dzieciom orientować się w otoczeniu i codziennym życiu żłobka.

- W placówce są wyraźne oznaczenia miejsc i dróg pomiędzy pomieszczeniami.
- Osobiste miejsca i przedmioty dzieci typu szafka w szatni są oznaczone symbolem/numerkiem.
- Opiekunowie pomagają dzieciom orientować się w czasie, np. poprzez graficznie przedstawiony rytm dnia, dostęp do okien.
- Opiekunowie pomagają dzieciom lepiej poznawać siebie oraz inne dzieci i dorosłych w żłobku.

2.3. Opiekunowie dbają, by przestrzeń odzwierciedlała poszanowanie indywidualności i różnic między ludźmi.

- Opiekunowie poprzez udostępnianie dzieciom różnych przedmiotów i zabawek (książki, lalki o różnym kolorze skóry, płci) dbają o to, by dzieci uczyły się podobieństw i różnic między ludźmi i doświadczały akceptacji takimi, jakie są.

Standard 3

Aranżacja przestrzeni w żłobku jest ucząca i inspiruje dzieci do różnych aktywności

3.1. Opiekunowie aranżują przestrzeń w placówce, uwzględniając wiek dzieci, ich potrzeby rozwojowe i aktualne zainteresowania.

- Opiekunowie mają wiedzę o aranżowaniu uczącej przestrzeni dla dzieci ze względu na

wiek i ich potrzeby.

- Opiekunowie systematycznie obserwują, w jaki sposób dzieci korzystają z dostępnej im przestrzeni oraz wyposażenia, by poznać ich aktualne preferencje i zainteresowania.
- Opiekunowie elastycznie dopasowują otoczenie w placówce do danego etapu rozwoju, potrzeb i możliwości dzieci poprzez regularne uzupełnianie i zmiany wyposażenia oraz materiałów do zabawy.

3.2. Opiekunowie, aranżując przestrzeń w placówce, dbają o równowagę bodźców zmysłowych i nieprzeciążanie układu nerwowego dzieci.

- W całej placówce dominują stonowane, jasne kolory ścian i wyposażenia.
- W placówce unika się nadmiernej ilości dekoracji.
- W placówce dba się o odpowiednie oświetlenie, np. poprzez dostęp do naturalnego światła dziennego, unikanie firanek i ozdób na oknach, ochronę przed nadmiernym nasłonecznieniem, korzystanie ze zróżnicowanych źródeł światła.
- W placówce dba się o dobrą atmosferę akustyczną np. poprzez minimalizowanie przedmiotów czy zabawek wydających głośne, ostre dźwięki, np. zabawki elektroniczne.
- Opiekunowie dbają o dobrą wentylację pomieszczeń w całej placówce oraz dostęp do świeżego powietrza.

3.3. Opiekunowie w taki sposób aranżują przestrzeń, aby rozwijała samodzielność dzieci.

- Opiekunowie zwracają uwagę na to, aby meble i wyposażenie w placówce było dostosowane do wieku i wzrostu dzieci.
- Opiekunowie dbają, aby sprzęty, zabawki, materiały edukacyjne były dostępne dla dzieci i aby mogły one samodzielnie sięgnąć po każdą rzecz, np. niskie, otwarte półki.
- Opiekunowie eksponują prace dzieci oraz ważne materiały edukacyjne dla dzieci.

3.4. Opiekunowie tak aranżują przestrzeń, aby sprzyjała różnorodnym kontaktom i relacjom między dziećmi.

- W sali jest wyodrębniona przestrzeń na spotkania i zabawy w całej grupie.
- Przestrzeń w sali jest podzielona na strefy tak, aby dzieci mogły się w nich bawić zarówno w małych grupkach, jak i indywidualnie.
- Opiekunowie dbają o odpowiednią ilość materiałów i zabawek sprzyjających wspólnej zabawie i zmniejszaniu rywalizacji, np. zapewniając dużo podobnych zabawek typu klocki, wózki, samochody.

3.5. Opiekunowie aranżują przestrzeń w sali na strefy, które umożliwiają dzieciom różne aktywności i zabawy.

- Opiekunowie aranżują, modyfikują, uzupełniają strefy aktywności, zgodnie z potrzebami i zainteresowaniami dzieci.
- W sali organizowane (w zależności od potrzeby) są następujące strefy:
 - strefa aktywności ruchowej,
 - strefa przeglądania i czytania książeczek,
 - strefa manipulowania i konstruowania,
 - strefa badania i wielozmysłowych doświadczeń,
 - strefa zabaw plastycznych,
 - strefa zabaw naśladowczych,
 - strefa spotkań grupowych,
 - strefa odpoczynku.

3.6. Opiekunowie tak aranżują otoczenie w sali, aby dzieci miały różne doświadczenia ruchowe.

- W zależności od wieku i potrzeb dzieci, w placówce znajduje się wolna i bezpieczna przestrzeń do swobodnego ruchu, testowania możliwości swojego ciała i trenowania umiejętności motorycznych.
- Opiekunowie „modelują” podłogi za pomocą płaskich podestów, materacy piankowych, stopni, pochyłych powierzchni, małych zagłębień czy podwyższeń, tak aby stanowiły one różne wyzwania ruchowe dla dzieci.
- Opiekunowie zapewniają dostęp dzieciom do różnych inspirujących sprzętów i zabawek ruchowych, takich jak: bujaki, tunele, zjeżdżalnie, rowerki, zabawki na kijekach i do ciągnięcia, piłki.

3.7. Opiekunowie aranżują przestrzeń do przeglądania, opowiadania i czytania książek.

- Opiekunowie aranżują w sali przytulne miejsce do czytania i oglądania książeczek.
- Opiekunowie umożliwiają dzieciom swobodny dostęp do różnych książek, np.: książeczki dotykowe, dźwiękowe, książki zawierające realistyczne zdjęcia przedmiotów, ludzi, zwierząt, książki zawierające prostą fabułę oraz opisujące świat przeżyć i doświadczeń małych dzieci.

3.8. Opiekunowie organizują w sali dla dzieci strefę do manipulowania i konstruowania.

- Opiekunowie dbają, aby w sali była wystarczająca ilość miejsca na manipulowanie, konstruowanie i eksponowanie konstrukcji.
- Opiekunowie zwracają uwagę, aby w sali były dostępne materiały, przedmioty i zabawki, które zachęcają dzieci do manipulowania, np. materiały naturalne, przedmioty o różnych fakturach, kolorach, kształtach, rozmiarach, wypełnieniach, z różnych materiałów, typu tablice manipulacyjne, pojemniki z różnymi materiałami, sortery, układanki, magnesy.
- W sali znajdują się proste i liczne przedmioty oraz zabawki tego samego rodzaju do układania i konstruowania, np.: klocki drewniane, klocki z tworzywa sztucznego, kartony, tory, klocki piankowe, materace, poduszki.

3.9. Opiekunowie aranżują przestrzeń do badania i wielozmysłowego doświadczenia.

- Dzieci mają dostęp do różnorodnych materiałów i przedmiotów stymulujących zmysł dotyku, takich jak: materiały o różnych fakturach, dostęp do wody, piasku; pojemniki z fasolą, ryżem, kaszą, soczewicą, woreczki wypełnione różnymi materiałami naturalnymi, materiały naturalne – kamienie, muszki, kawałki drewna, pnie drewniane, szyszki, korki.
- Dzieci mają dostęp do różnorodnych materiałów i przedmiotów stymulujących zmysł wzroku, np.: różne kolory materiałów, butelki z różną zawartością itp.
- Dzieci mają dostęp (w trakcie zajęć edukacyjnych) do różnorodnych materiałów i przedmiotów stymulujących zmysł węchu, np.: rośliny, zioła, kwiaty, delikatne olejki zapachowe.
- Dzieci mają dostęp do różnorodnych materiałów i przedmiotów stymulujących zmysł słuchu, takich jak: przedmioty wydające dźwięki, proste instrumenty muzyczne: dzwonki, bębenki, grzechotki, zbiór muzyki klasycznej, piosenki dla dzieci, kołysanki.
- Dzieci mają dostęp do różnych przedmiotów stymulujących zmysł równowagi: np. niskie równoważnie i podesty.

3.10. Opiekunowie zapewniają dzieciom miejsce, w którym w każdej chwili mają możliwość swobodnego tworzenia i zabaw plastycznych.

- W sali znajdują się meble i sprzęty, które umożliwiają swobodne korzystanie z materiałów plastycznych, np.: stoły, regał z materiałami plastycznymi.
- Dzieci mają dostęp do różnorodnych mas sensorycznych, materiałów plastycznych i kreatywnych, takich jak: piasek kinetyczny, ciastolina, masa solna, różne rodzaje

papieru, kredki grube, kreda, plastelina, płynne farby i pojemniki do farb oraz różnorodne pędzle, piórka, koraliki.

- Opiekunowie umożliwiają dzieciom tworzenie i wykorzystywanie materiałów zgodnie z ich pomysłami

3.11. Opiekunowie organizują dla dzieci miejsca do zabaw naśladowczych związanych z odtwarzaniem codziennych czynności, wykonywanych w domu i w najbliższym otoczeniu.

- Opiekunowie zapewniają dzieciom dostęp do różnych akcesoriów oraz materiałów i przedmiotów codziennego użytku, takich jak: Kuchenka, naczynia i przybory kuchenne, opakowania po prawdziwych produktach spożywczych, lalki, butelki do karmienia, samochody, kolejka, zwierzątka, koce, poduszki
- Opiekunowie dbają, aby dzieci mogły się bawić zabawkami do naśladowania znanych im zawodów np. stetoskop, strzykawki, bandaż, czapka policyjna.

3.12. Przestrzeń na zewnątrz placówki (plac zabaw) oferuje różne uczące doświadczenia i możliwość przyjemnego spędzania czasu.

- Przestrzeń dla najmłodszych dzieci jest wydzielona i dostosowana do ich wieku, np. poprzez bezpieczne podłoże, materiały i zabawki dla niemowląt.
- Plac zabaw zapewnia dzieciom różne doświadczenia ruchowe, np. poprzez różnorodne ukształtowanie terenu i sprzęty typu huśtawki, drabinki, rowerki, zjeżdżalnie, piłki, tory przeszkód.
- Na placu zabaw dzieci mają kontakt z naturalnymi materiałami typu: woda, piasek, drewno, trawa.
- Plac zabaw zapewnia dzieciom kontakt z naturą, np. poprzez trawiaste przestrzenie, drzewa, krzewy.

NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ I SPECJALNE POTRZEBY DZIECI

Każdemu dziecku z niepełnosprawnością lub wymagającemu szczególnej opieki, zgodnie z Konwencją ONZ ratyfikowaną przez Polskę w 2012 roku, powinno umożliwić się osiągnięcie i utrzymanie jak największej samodzielności, zdolności fizycznej, intelektualnej, społecznej i zawodowej oraz pełnej integracji i uczestnictwa we wszystkich aspektach życia społecznego. Na wczesnym etapie rozwoju oznacza to możliwość korzystania m.in. z opieki żłobkowej.

Rzeczywistej integracji dzieci w żłobku sprzyja stworzenie odpowiednich warunków - osobowych (tj. dotyczących osób pracujących z dzieckiem) i materialnych (tj. dotyczących infrastruktury, pomocy edukacyjnych) - dostosowanych do indywidualnych potrzeb dzieci.

Żłobek nie jest miejscem prowadzenia specjalistycznej rehabilitacji i terapii dziecka, jednak opiekunowie sprawujący w żłobku opiekę nad dzieckiem z niepełnosprawnością potrzebują specjalistycznego wsparcia (np. fizjoterapeuty, pedagoga specjalnego o specjalności odpowiadającej niepełnosprawności dziecka, logopedy, psychologa) w formie szkoleń i systematycznych konsultacji, by tworzyć podstawowe warunki potrzebne do uczestnictwa dziecka w codziennym życiu placówki.

Dzięki takim działaniom włączanie dzieci z niepełnosprawnością i wymagających szczególnej opieki w ogólnodostępną opiekę żłobkową nie będzie pozorne i zapobiegnie praktykom dyskryminacyjnym.

Osoby pracujące w żłobku, traktując bez uprzedzeń dziecko z niepełnosprawnością lub wymagające szczególnej opieki, stają się modelem w tym zakresie dla dzieci i rodziców dzieci pełnosprawnych.

Standard 1

Żłobek w miarę możliwości organizuje warunki pozwalające na uczestnictwo dziecka z niepełnosprawnością lub wymagającego szczególnej opieki w codziennym życiu placówki

1.1. Placówka przyjmuje dzieci z niepełnosprawnością w miarę możliwości placówki.

1.2. Placówka dostosowuje przestrzeń do potrzeb dzieci z niepełnosprawnością lub wymagających szczególnej opieki, które w niej przebywają.

- Lokal posiada odpowiednie warunki architektoniczne, np. brak schodów, możliwość swobodnego poruszania się wózkiem, dostosowana toaleta.
- Opiekunowie, po konsultacjach z odpowiednimi specjalistami, aranżują miejsca codziennych aktywności dzieci, związanych z odpoczynkiem, spożywaniem posiłków, czynnościami opiekuńczo-higienicznymi, zabawą.

Standard 2

Żłobek systematycznie współpracuje ze specjalistami o kwalifikacjach odpowiednich do rodzaju niepełnosprawności dziecka lub do szczególnych potrzeb dziecka

Opisy standardu i wskaźniki:

2.1. Placówka, w miarę możliwości, zatrudnia specjalistów do pracy z dzieckiem z niepełnosprawnością lub wymagającego szczególnej opieki.

2.2. Personel uczestniczy w szkoleniach dotyczących pracy z dzieckiem z daną niepełnosprawnością lub wymagającego szczególnej opieki, przede wszystkim w zakresie:

- sposobu pracy opiekuńczo-higienicznej,
- pozycjonowania dziecka,
- sposobu komunikacji z dzieckiem,
- aranżowania przestrzeni do codziennych aktywności dziecka,

- stymulowania rozwoju dziecka,
- sposobów monitorowania jego rozwoju,
- współpracy z rodzicami.

2.3. Personel systematycznie konsultuje pracę z dzieckiem z niepełnosprawnością lub wymagającym szczególnej opieki ze specjalistami o odpowiednich kwalifikacjach.

- Opiekunowie konsultują sposoby pracy z dzieckiem ze specjalistami o kwalifikacjach odpowiednich do rodzaju niepełnosprawności dziecka lub do szczególnych potrzeb dziecka np. fizjoterapeuta, pedagog specjalny o specjalności odpowiadającej niepełnosprawności dziecka, logopeda, psycholog.
- W czasie konsultacji wypracowuje się i monitoruje indywidualne procedury pracy z dzieckiem.
- Pierwsze spotkanie konsultacyjne odbywa się na początku pobytu dziecka w placówce; następnie konsultacje odbywają co najmniej raz na pół roku oraz w zależności od potrzeb.
- W konsultacjach ze specjalistami systematycznie biorą udział rodzice dziecka z niepełnosprawnością lub wymagającego szczególnej opieki.

RODZINA

Współpraca z rodziną dziecka ma podstawowe znaczenie dla jego funkcjonowania w żłobku: samopoczucia, nawiązywania relacji społecznych, motywacji do poznawania i badania otoczenia. Jej podstawą jest rozumienie i docenienie tego, że rodzice są pierwszymi i najważniejszymi opiekunami dziecka oraz uznanie ich decydującej roli w jego procesie rozwoju i wychowania.

Ważne, aby współpraca personelu placówki i rodziców opierała się na obopólnym zaufaniu, wspólnych uzgodnieniach i działaniach na rzecz dobra dziecka i jego rozwoju. Jest to proces, który wymaga czasu, zaangażowania i wynika z doświadczeń zdobywanych podczas codziennych kontaktów.

Zadaniem żłobka jest inicjowanie współpracy z rodzicami, rozpoznawanie ich potrzeb i oczekiwań dotyczących funkcjonowania placówki, tworzenie warunków do codziennej obecności i współuczestnictwa rodzin w żłobku oraz stały przepływ informacji.

Im większe zaufanie i porozumienie pomiędzy rodzicami a opiekunami, tym bardziej pozytywne i wartościowe są doświadczenia dziecka w placówce.

Standard 1

Żłobek inicjuje i rozwija współpracę z rodzicami

1.1. Personel żłobka jest zaangażowany w budowanie współpracy z rodzicami.

- Personel (dyrekcja, opiekunowie, personel pomocniczy) rozumie znaczenie współpracy z rodzicami dla rozwoju dzieci i poszerza wiedzę w tym zakresie.
- Personel wspólnie wypracowuje cele i zasady współpracy z rodzicami dotyczące między innymi obszarów i spraw, na które rodzice mogą mieć wpływ.
- Personel zna cele i zasady współpracy z rodzicami.
- Rodzice są informowani przez personel o celach i zasadach współpracy.

Standard 2

Personel żłobka stwarza warunki do dialogu z rodzicami, opiekunowie i rodzice dbają o dobry przepływ informacji i komunikację

2.1. Placówka umożliwia rodzicom zapoznanie się z podstawowymi dokumentami pracy placówki.

- Dyrektor placówki udostępnia rodzicom podstawowe dokumenty pracy placówki: statut, regulaminy, procedury itp.

1.2. Personel placówki tworzy warunki do codziennej obecności rodzin w placówce.

- Personel jest znany rodzicom (np. poznanie personelu podczas zebrania, dni otwartych).
- Personel dba o bezpieczną i przyjazną atmosferę w placówce, pracownicy sygnalizują rodzicom, że są mile widziani w placówce, a ich obecność jest ważna i oczekiwana.
- Opiekunowie witają rodziny na początku i żegnają je na końcu każdego dnia.
- Opiekunowie co najmniej 1 raz w roku organizują dla rodzin imprezy integracyjno-okolicznościowe (piknik żłobkowy).
- Opiekunowie zwracają uwagę na to, by przebywanie rodzin w placówce nie wpływało negatywnie na samopoczucie i potrzeby innych dzieci np. adaptacja czy wizyty w żłobku uwzględniają porę dnia.
- Opiekunowie aranżują przestrzeń w taki sposób, aby sprzyjała codziennej obecności rodzin w placówce np. poprzez przyjemne i komfortowe miejsca dla rodziców w holu,

szatni lub wydzielone pomieszczenie sprzyjające rozmowom z opiekunami i z innymi rodzicami.

2.2. Opiekunowie znają i uwzględniają oczekiwania i potrzeby rodziców.

- Dyrektor co najmniej 2 razy w roku bada oczekiwania rodziców na temat ich indywidualnych potrzeb i oczekiwań w zakresie różnych obszarów pracy placówki (ankieta).
- Dyrektor we współpracy z opiekunami uwzględnia potrzeby i oczekiwania rodzin, planując organizację pracy placówki oraz pracę opiekuńczo – edukacyjną z dziećmi.
- Opiekunowie systematycznie dokumentują współpracę z rodzicami.

2.3. Opiekunowie mają całościową wiedzę na temat każdego dziecka, którą dzielą się z rodzicami.

- Opiekunowie codziennie wymieniają informacje z rodzicami na temat tego, jak czują i zachowują się dzieci w czasie pobytu w placówce.
- Opiekunowie co najmniej dwa razy w roku zbierają informacje od rodziców na temat przyzwyczajeń, preferencji, zainteresowań, doświadczeń dziecka (zebrania).
- Opiekunowie na podstawie obserwacji i dokumentacji prowadzą, przynajmniej 2 razy w roku, rozmowy z rodzicami każdego dziecka na temat jego rozwoju, aktualnych zainteresowań oraz możliwości wsparcia, jeśli takie jest potrzebne.

2.4. Opiekunowie komunikują się z rodzicami, uwzględniając ich potrzeby i możliwości.

- Opiekunowie oferują różne formy komunikacji, dostosowując je do potrzeb, preferencji i możliwości czasowych rodziców, np. rozmowy, telefon, e- mail.
- Opiekunowie stosują różne sposoby komunikacji bezpośredniej - prowadzą spotkania grupowe i indywidualne rozmowy z rodzicami oparte na prowadzonej obserwacji i dokumentacji rozwoju dziecka.

2.5. Opiekunowie stwarzają warunki do uczestnictwa każdej rodziny w życiu żłobka.

- Opiekunowie dbają o to, aby poznać każdą rodzinę uczęszczającą do placówki.
- Opiekunowie zapraszają rodziców do zaangażowania się w codzienne funkcjonowanie placówki, uwzględniając ich preferencje, umiejętności oraz możliwości czasowe.
- Opiekunowie uwzględniają różnice w strukturze rodzin oraz zróżnicowanie społeczno-kulturowe np. podejście do wychowania, stosunek do religii itp.
- W placówce może zostać utworzona - zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa - rada rodziców będąca reprezentantem rodziców dzieci w sprawach dotyczących funkcjonowania placówki (wnioski, opinie, inicjatywy)

PERSONEL: KWALIFIKACJE, KOMPETENCJE, I ROZWÓJ ZAWODOWY

Personel żłobka tworzą pracownicy administracyjni, merytoryczni oraz personel pomocniczy, co zapewnia sprawne funkcjonowanie placówki. Wszyscy pracownicy powinni być zaangażowani i skoncentrowani na działaniach na rzecz dobra dzieci i ich rodzin oraz tworzyć przyjazną, budującą zaufanie atmosferę w placówce.

Filarem placówki są profesjonalni opiekunowie małego dziecka. Zapewniają dzieciom poczucie bezpieczeństwa, rozwijają ciekawość świata i wspierają chęć uczenia się, mają wpływ na umiejętność nawiązywania i utrzymywania kontaktów społecznych, kształtują umiejętności radzenia sobie w nowych i zmieniających się warunkach.

Szczególnie ważna jest jakość interakcji między dzieckiem a opiekunem. Bliska relacja z opiekunem oraz doświadczanie przez dziecko pełnej akceptacji i adekwatnego wsparcia z jego strony stanowi podstawę jego rozwoju. Opiekun staje się w placówce pośrednikiem między dzieckiem a światem zewnętrznym. Towarzyszy dziecku na co dzień, jego kontakty z dzieckiem są stałe i częste. Jego obecność jest istotna w szczególnie ważnych emocjonalnie dla dziecka momentach dnia. Personel wspiera też rozwój kontaktów dziecka z innymi osobami dorosłymi i dziećmi.

Opiekunowie małych dzieci, w związku ze swoją rolą, potrzebują szkoleń opartych na najnowszej wiedzy i badaniach z zakresu rozwoju i edukacji małego dziecka oraz systematycznej analizy własnej pracy. Ważnym czynnikiem podnoszącym efektywność pracy placówki i jakość sprawowanej opieki jest regularna współpraca w zespole. Praca zespołu powinna opierać się na codziennej komunikacji, regularnych spotkaniach merytorycznych i wymianie informacji oraz na wzajemnym wsparciu i uczeniu

Standard 1

Struktura zatrudnienia personelu zapewnia sprawne funkcjonowanie żłobka

1.1. Placówka zatrudnia niezbędny personel administracyjny.

- Żłobkiem kieruje dyrektor.
- Żłobek zatrudnia personel na stanowiskach administracyjnych zgodnie z potrzebami placówki.

1.2. Placówka zatrudnia personel merytoryczny.

- Żłobek zatrudnia opiekunów. Liczba opiekunów zatrudnionych w żłobku jest zgodna z aktualnie obowiązującymi przepisami prawa (1 opiekun na 8 dzieci powyżej roku- 1 opiekun na 5 dzieci poniżej roku lub w przypadku opieki nad dzieckiem z niepełnosprawnością albo dzieckiem wymagającym szczególnej opieki).
- Personel posiada odpowiednie kwalifikacje zgodnie z Ustawą o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 oraz zgodnie z Ustawą o pracownikach samorządowych.
- W żłobku sprawującym opiekę nad więcej niż 20 dziećmi zatrudniona jest pielęgniarka/położna.
- W przypadku własnej kuchni placówka zatrudnia dietetyka/ intendenta czuwającego nad odpowiednim żywieniem dzieci i dietami eliminacyjnymi.

1.3. Placówka zatrudnia niezbędny personel pomocniczy.

- W przypadku prowadzenia własnego żywienia placówka zatrudnia co najmniej jednego kucharza.
- Placówka zatrudnia pracownika gospodarczego.
- Placówka zatrudnia osoby sprzątające i dezynfekujące pomieszczenia.

Standard 2

Personel tworzy rozwijający się i regularnie współpracujący ze sobą zespół

2.1. Personel stale rozwija kompetencje pracy z małymi dziećmi i ich rodzinami.

- Przynajmniej raz w miesiącu odbywają się spotkania merytoryczne całego zespołu placówki.
- Dyrektor, przynajmniej raz w roku, podczas spotkań indywidualnych z opiekunami, dokonuje podsumowania ich dotychczasowej pracy merytorycznej (zajęcia hospitowane).
- W miarę możliwości, opiekun uczestniczy w szkoleniach zewnętrznych, poszerzających kompetencje pracy z małymi dziećmi i ich rodzinami.
- W przypadku sytuacji problemowej, opiekun konsultuje się z innymi członkami zespołu lub specjalistami zewnętrznymi.

2.2. Zespół placówki systematycznie współpracuje ze sobą.

- Zespół zna i uznaje cele oraz ważne dla wszystkich wartości w zakresie pracy z dzieckiem i rodziną, zawarte w dokumentach żłobka.
- W zespole istnieje podział ról i zadań, odpowiadający zarówno kompetencjom, jak i indywidualnym predyspozycjom oraz doświadczeniom pracowników.
- Kadra merytoryczna komunikuje się na bieżąco, wymienia się informacjami na temat dzieci po to, by adekwatnie odczytywać ich aktualne potrzeby i na nie odpowiadać.
- Osoby prowadzące jedną grupę regularnie się spotykają i wymieniają informacje odnośnie obserwacji rozwoju dzieci, planowania pracy i współpracy z rodzicami.
- Członkowie zespołu wzajemnie wspierają się i uczą się od siebie, udzielają sobie informacji zwrotnych, dzielą się doświadczeniami i pomysłami.

Standard 3

Personel rozwija styl opieki i komunikacji z dziećmi oparty na szacunku i uważności na potrzeby dzieci

3.1. Opiekunowie posiadają kompetencje do rozwijania wrażliwej i pełnej szacunku interakcji z dzieckiem.

- Opiekunowie są uważni na sygnały dziecka, próbują zrozumieć, jakie potrzeby się za nimi kryją.
- Opiekunowie nawiązują fizyczny kontakt, gdy dziecko tego potrzebuje: noszą, bujają, przytulają, trzymają za rękę.
- Opiekunowie są dostępni emocjonalnie: akceptują i traktują poważnie wszystkie emocje dziecka, odzwierciedlają je, pomagają je wyrazić, dbają o ukojenie dziecka.
- Opiekunowie są uważni na frustrację dziecka, reagują odpowiednio do sytuacji: pocieszają, wyjaśniają, rozmawiają, zachęcają do zmiany działania, dają dziecku czas na ochłonięcie.
- Opiekunowie są cierpliwi i spokojni, dają dzieciom czas. Wyciszają własne emocje, by skupić się na wspieraniu dziecka.
- Opiekunowie dbają o naturalny rytm funkcjonowania dziecka, np. nie ponaglą, żeby szybko jadło, nie zmuszają do położenia się.
- Opiekunowie uruchamiają poczucie humoru, optymizm i rozwijają je u dzieci, dbając jednocześnie o to, by żarty były zrozumiałe dla dzieci, nie raniły ich.
- Opiekunowie nie zawstydzają dziecka, nie ranią poprzez komentarze słowne czy reakcje pozawerbalne.
- Opiekunowie stosują narzędzia pogłębiające bliskość, np. zabawy paluszkowe,

wyliczanki, rymowanki, piosenki.

- W przypadku nieobecności stałego opiekuna dziecka, placówka troszczy się, aby opiekę nad nim przejęła czasowo osoba znana dziecku.

3.2. Opiekunowie potrafią komunikować się i prowadzić dialog z dziećmi oparty na wzajemności.

- Opiekunowie dbają, by to, co mówią, było zrozumiałe dla dziecka, używają języka dostosowanego do jego poziomu rozwoju.
- Opiekunowie dbają o to, by nie mówić zbyt głośno, dostosowują ton głosu do sytuacji.
- Opiekunowie uważnie i aktywnie słuchają dzieci: są w kontakcie wzrokowym, zadają dziecku pytania, powtarzają jego wypowiedzi, dają czas na wypowiedzenie się.
- Opiekunowie starają się zrozumieć próby dziecka dotyczące komunikowania się i doceniają jego wysiłek.
- Opiekunowie dbają o to, by pomóc dzieciom nazywać i rozumieć ich dziecięce doświadczenia: np. uprzedzają je, co się będzie działo, opisują to, czego dzieci aktualnie doświadczają.
- Opiekunowie inicjują i prowadzą rozmowy z dziećmi.
- Opiekunowie są uważni na to, co dzieci interesuje, podejmują i rozwijają z nimi te tematy.
- W kontaktach z dziećmi opiekunowie równoważą mówienie i słuchanie

Załączniki:

- 1. Zalecenia dietetyczne**
- 2. Regulamin Organizacji Wycieczek.**
- 3. Procedura organizowania wyjść z dziećmi w żłobku miejskim.**
- 4. Procedura ewentualnego podawania leku przez rodzica.**
- 5. Procedura postępowania po zaistnieniu wypadku.**
- 6. Procedura postępowania w razie podejrzenia, że dziecko odbiera osoba będąca pod wpływem alkoholu lub środków odurzających.**

Załącznik nr 1

Zalecenia dietetyczne

Żywność jest ważnym elementem warunkującym zdrowie i prawidłowy rozwój dziecka.

Powinno opierać się na spożywaniu produktów zgodnie z tzw. piramidą żywieniową.

Potrzeby żywieniowe dzieci – zapotrzebowanie na energię, podstawowe składniki pokarmowe i płyny – zmieniają się zgodnie z tempem wzrastania i aktywnością fizyczną. Prawidłowe żywienie warunkuje harmonijny wzrost i dojrzewanie, dobre samopoczucie, sprawność fizyczną oraz zdolność do nauki. Dzięki odpowiednio zbilansowanej diecie organizm jest nie tylko chroniony przed niedoborami pokarmowymi, ale także zmniejsza się ryzyko wystąpienia wielu chorób powstających na tle wadliwego żywienia.

- Dzienny jadłospis zawiera wypisane alergeny, normy kalorii oraz składniki pokarmowe.
- Uwzględnia się odpowiedni rozkład procentowy dziennej puli energetycznej.
- Jadłospis obejmuje odpowiednią proporcję makro - i mikroskładników pokarmowych oraz zawartość kaloryczną.
- Zapewnia się urozmaicenie jadłospisu, stopniowo wprowadza się i przyzwyczajają się dzieci do nowych produktów.
- Zapewnia się różnorodność posiłków pod względem doboru produktów i ich konsystencji.
- Zapewnia się różnorodność barwy, smaku i zapachu podczas komponowania posiłków, tak by posiłki były atrakcyjne dla dzieci nie tylko odżywczo, ale również smakowo i wizualnie.
- W żywieniu małych dzieci (do końca 3 roku życia) nie stosuje się diety z ograniczeniem tłuszczu i cholesterolu.
- Należy unikać nadmiernego rozdrobnienia produktów (przecierania i miksowania).
- Sposób żywienia uwzględnia urozmaicony asortyment produktów z każdej grupy (np.: kasze, ryże, makarony, pieczywo itp.).
- W tworzeniu jadłospisu uwzględnia się sezonowość produktów (warzywa i owoce) i ich występowanie w naszej strefie klimatycznej.
- Posiłki podstawowe zawierają produkty białkowe pochodzenia zwierzęcego bądź roślinnego oraz odpowiednią ilość błonnika pokarmowego.
- Chude mięso czerwone, w tym wędliny, są spożywane nie częściej niż dwa, trzy razy w tygodniu, jaja kurze – w dni, kiedy nie jest spożywane mięso. Mięso drobiowe jest spożywane dwa, trzy razy w tygodniu, natomiast ryby – raz, dwa razy w tygodniu.
- Warzywa i owoce są podawane dzieciom w postaci gotowanej i na surowo.
- Potrawy powinny być lekkostrawne i przygotowane z uwzględnieniem wszystkich dozwolonych technik obróbki.
- Nie stosuje się produktów wysoko przetworzonych, słodzonych oraz dosalanych.
- Potrawy przyprawia się stosując zioła i delikatne przyprawy jako alternatywę dla soli i cukru.
- Do picia podaje się wodę nisko mineralizowaną, źródlaną, herbaty ziołowe, owocowe, soki owocowe oraz kompoty owocowe bez cukru.
- Dieta wegetariańska i inne diety niekonwencjonalne dla dzieci powinny być poprawnie bilansowane, ponieważ wymagają dodatkowego pokrycia zapotrzebowania na energię i podstawowe składniki odżywcze (np. białko, żelazo, wit. B12).

REGULAMIN ORGANIZACJI WYCIECZEK I SPACERÓW W ŻŁOBKU MIEJSKIM W SKIERNIEWICACH.

I. ZASADY OGÓLNE

1. Organizatorem wycieczek i spacerów jest Żłobek Miejski z Oddziałami Integracyjnymi Iskierka w Skierniewicach przy współpracy z rodzicami.
2. O organizacji i programie wycieczki powinny decydować różnorakie kryteria, w tym m.in.:
 - wiek uczestników,
 - zainteresowania i potrzeby,
 - sprawność fizyczna i stan zdrowia.
3. Formy wycieczek organizowanych przez żłobek to:
 - spacer,
 - krótkie wycieczki.
4. Uczestnicy wycieczek to:
 - dzieci wszystkich grup wiekowych lub tylko dzieci grup starszych w zależności od charakteru wycieczki, lub spaceru.
 - opiekunowie (wg obowiązujących przepisów) - w przypadku dzieci do 3 roku życia liczba uczestników pod opieką jednego wychowawcy nie może przekraczać 8.
5. Udział dzieci w wycieczkach wymaga zgody rodziców lub prawnych opiekunów.
6. Program wycieczki organizowanej przez żłobek, liczbę opiekunów oraz imię i nazwisko kierownika wycieczki zawiera kartę wycieczki, którą zatwierdza dyrektor żłobka. Do karty wycieczki należy dołączyć listę uczestników wraz ze zgodami rodziców lub opiekunów.
7. Organizując wycieczki i spacer :
 - zapoznajemy dzieci z miejscem i celem spaceru bądź wycieczki, aby ich obserwacje i działania były świadome,
 - nie dopuszczamy do nadmiernego zmęczenia fizycznego,
 - przestrzegamy norm kulturalnego zachowania się w stosunku do współuczestników wycieczki,
 - przestrzegamy wspólnie wypracowanych reguł zapewniających bezpieczeństwo, współdziałanie i przyjemny nastrój,
 - dbamy o właściwy dobór ubioru do warunków atmosferycznych
 - zapewniamy właściwą organizację, tak aby osiągnąć zamierzone cele edukacyjne.
8. Dokumentacja wycieczki zawiera:
 - kartę wycieczki,
 - listę uczestników,
 - pisemne zgody rodziców,
 - rozliczenie finansowe.

II. ZADANIA DYREKTORA.

1. Dyrektor czuwa nad prawidłową organizacją spaceru lub wycieczki.
2. Wyznacza kierownika wycieczki spośród opiekunów.
3. Gromadzi dokumentację wycieczki (karta wycieczki, lista uczestników, zgody rodziców/ prawnych opiekunów.

III. ZADANIA KIEROWNIKA WYCIECZKI.

1. Kierownikiem wycieczki może być wyłącznie opiekun zatrudniony w żłobku.
2. Kierownik opracowuje program wycieczki i zapoznaje z nim wszystkich uczestników oraz rodziców/prawnych opiekunów.
3. Zapoznaje uczestników z zasadami bezpieczeństwa oraz zapewnia warunki do ich przestrzegania.
4. Określa zadania opiekuna dotyczące programu, zapewnienia opieki i bezpieczeństwa uczestnikom wycieczki.
5. Nadzoruje zaopatrzenie uczestników wycieczki w odpowiedni sprzęt oraz apteczki pierwszej pomocy.
6. Dokonuje podziały zadań wśród uczestników.
7. Dokonuje podsumowania, oceny wycieczki.
8. Zostawia u Dyrektora żłobka:
 - kserokopię karty wycieczki,
 - pisemne zgody rodziców,
 - listę uczestników wycieczki.
9. Kierownik wycieczki zabiera ze sobą:
 - kartę wycieczki,
 - listę uczestników wycieczki,
 - apteczkę.

IV. Postanowienia końcowe

Regulamin wchodzi w życie z dniem podpisania i obowiązuje wszystkich pracowników żłobka oraz rodziców dzieci uczęszczających do Żłobka Miejskiego w Skierniewicach.

Zgoda na udział w wycieczce.

Ja niżej podpisana/y wyrażam zgodę na uczestnictwo mojego Dziecka
..... w wycieczce organizowanej przez żłobek

imię i nazwisko dziecka

w dniu do.....

Jednocześnie oświadczam, że stan zdrowia mojego dziecka pozwala na udział w w/w wycieczce.

.....

Data

.....

podpis rodzica/opiekuna prawnego

LISTA UCZESTNIKÓW WYCIECZKI

LP.	Imię i nazwisko dziecka	Telefony do rodziców
1		
2		
3		
4		
5		
6		
7		
8		
9		
10		
11		
12		
13		
15		
16		
17		
18		

Załącznik nr 3

Procedura organizowania wyjść z dziećmi w żłobku miejskim

1. Plac zabaw jest miejscem przeznaczonym wyłącznie do prowadzenia zajęć i zabaw dla wychowanków żłobka.
2. Dzieci wychodzą na żłobkowy plac zabaw pod opieką opiekunek po wcześniejszym uzgodnieniu z dyrektorem/kierownikiem placówki.
3. Przed wyjściem dzieci powinny skorzystać z toalety.
4. Osoby zatrudnione w żłobku (opiekunki, woźne) pomagają dzieciom przy ubieraniu się.
5. Opiekun powinien sprawdzić, czy dzieci są ubrane stosownie do pogody (np. czy mają odpowiednie nakrycia głowy).
6. Przed wyjściem z obiektu opiekunowie przeliczają stan dzieci i zamykają sale na klucz.
7. W gorące dni opiekunowie dbają, aby dzieci miały zapewnione napoje do picia (woda).
8. W czasie pobytu na placu zabaw i spaceru opiekunowie czuwają nad bezpieczeństwem dzieci. Pilnują, aby korzystały one we właściwy sposób z urządzeń znajdujących się na placu zabaw (przestrzeganie regulaminu i ustalonych zasad).
9. Działania organizowane na placu zabaw powinny być prowadzone z zastosowaniem metod i form pracy zapewniający bezpieczeństwo wychowankom.
10. Należy asekurować dzieci przed upadkiem lub uderzeniem o twarde przedmioty.
11. Na plac zabaw może być wnoszony sprzęt sportowy oraz zabawki, za które odpowiada opiekun.
12. Zauważone usterki sprzętu należy zgłaszać dyrektorowi lub konserwatorowi żłobka.
13. Gdy dziecko ulegnie wypadkowi, opiekun lub pracownik medyczny żłobka udziela dziecku pomocy i zgłasza to dyrektorowi.
14. Przed powrotem do obiektu opiekun sprawdza stan ilościowy dzieci.

Załącznik nr 4

Procedura ewentualnego podawania leku przez rodzica w żłobku- dotyczy dzieci przewlekle chorych

1. Personel żłobka nie podaje leków dzieciom.
2. W przypadku dzieci przewlekle chorych umożliwia się podanie leku przez rodzica na terenie żłobka przy spełnieniu następujących warunków:
 - a) rodzic składa pisemne oświadczenie o konieczności podawania leku poparte zaświadczeniem lekarskim,
 - b) zaświadczenie lekarskie musi zawierać: dawkę leku, szczegółowy opis sposobu podania leku, możliwe powikłania po jego podaniu oraz określenie minimalnego czasu obserwacji po podaniu leku,
 - c) rodzic jest poinformowany, że żłobek nie zapewnia zestawu przeciwwstrząsowego,
 - d) lek każdorazowo przynosi rodzic, zachowując właściwe warunki jego przechowywania (torba termoizolacyjna),
 - e) rodzicowi udostępnia się pokój wyposażony w leżankę, przewijak, węzeł sanitarny i apteczkę pierwszej pomocy (z wyłączeniem placówki na ul. Pomologicznej i Wańkowicza),
 - e) rodzic podaje lek dziecku i zostaje z nim w celu obserwacji co najmniej 30 min lub zgodnie z zaleceniem lekarza,
 - f) w przypadku złego samopoczucia dziecka po podaniu leku rodzic zobowiązuje się do zabrania go z placówki.

Załącznik nr 5

Procedura postępowania po zaistnieniu wypadku dziecka w żłobku miejskim w Skierniewicach

W przypadku wypadku w trakcie pobytu dziecka w żłobku obowiązuje następujący schemat działania:

1. W przypadku poszkodowania dziecka należy udzielić mu pierwszej pomocy przedlekarskiej oraz w razie potrzeby wezwać fachową pomoc medyczną,
2. Po udzieleniu poszkodowanemu pierwszej pomocy i zabezpieczeniu miejsca zdarzenia opiekun zobowiązany jest powiadomić Dyrektora i Rodziców/Opiekunów prawnych.
3. Opiekun dziecka sporządza notatkę służbową, uwzględniając czas zdarzenia i tok postępowania po wypadku.

Załącznik nr 6

Procedura postępowania w razie podejrzenia, że dziecko odbiera osoba będąca pod wpływem alkoholu lub środków odurzających.

Opiekun podejmuje następujące kroki:

1. Powiadamia dyrektora placówki.
2. Nie wydaje dziecka i jednocześnie zawiadamia o tym fakcie innego dorosłego członka rodziny, bądź inną osobę upoważnioną do odbioru dziecka ze żłobka.
3. W przypadku, gdy rodzic odmówi odebrania dziecka ze żłobka lub w przypadku przedłużającej się nieobecności rodziców/ osób upoważnionych po godz. 16:30, opiekun może podjąć dalsze kroki w postępowaniu po konsultacji z jednostką Policji.
4. Sporządza notatkę służbową z zaistniałego zdarzenia po zakończeniu działań interwencyjnych i przekazuje ją dyrektorowi żłobka.
5. Przeprowadza rozmowę z rodzicami w celu wyjaśnienia zaistniałej sytuacji.